

วิสุทธินิวกาจา๒

โดย

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

หลวงพ่อดาวดึงส์ ภาณีเจริญ ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย

เกิดมาว่าจะมาหาแก้ว
 พบแล้วไม่ทำ จะเกิดมาทำอะไร
 อ้ายที่อยู่ของมันก็หลอก
 อ้ายที่อยู่ของมันก็ลวง
 ทำให้จิตเป็นห่วงเป็นใย
 เลิกอยากลาหยอก รีบออกจากกาม
 เดินตามขันธุ์สามร้อยไป
 เสรีจกิจสืบทก ไม่ตกกันเดาร
 เรียกว่านิพพานก็ได้

บูชา

บูชา มี ๒ อย่าง

อามิสบูชา คือ บูชาด้วยเครื่องสักการะอย่างหนึ่ง

ปฏิบัติบูชา คือ บูชาด้วยการปฏิบัติอย่างหนึ่ง

ในการบูชา ทั้ง ๒ อย่างนี้ พระองค์ทรงสรรเสริญว่า **ปฏิบัติบูชาดีกว่าอามิสบูชา** เมื่อคิดทบทวนดูเหตุผลในพระโอวาทข้อนี้แล้ว เราจะเห็นได้ชัดทีเดียวว่า พระองค์มีพระประสงค์จะให้พวกเรามีความเพียรพยายามปฏิบัติเจริญรอยตามพระองค์ มากกว่า ที่จะมัวบูชาพระองค์อยู่ หาไม่พระองค์จะตรัสเช่นนั้นทำไม

และโดยนัยอันนี้เองจึงเป็นที่เห็นได้ว่าแม้เวลานี้จะเป็นกาลล่วงมาช้านาน จากที่พระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว ก็ไม่มีอะไรเป็นข้อห้ามว่าผู้ที่ปฏิบัติตามจะไม่ได้รับผลอย่างที่ท่านได้รับ **นอกจากคำกล่าวอ้างคนเกียจคร้าน**

ข้อนี้คำว่า **“อกาลิโก”** ในบทธรรมคุณนี้เองเป็นหลักฐาน ยืนยันว่าธรรมของพระองค์ ผู้ใดปฏิบัติตามย่อมจะเกิดผลทุกเมื่อ ไม่มีขีดค้น พระอริยสาวกทั้งหลายนั้นฐานะเดิมก็เป็นมนุษย์ปุถุชนนี้เอง แม้องค์สมเด็จพระบรมศาสดาก็เช่นกัน มิใช่เทวดาอินทร์ พรหม

ที่ไหน แต่ที่เลื่อนขั้นสู่ฐานะเป็นพระอริยะได้ ก็เพราะการปฏิบัติ
เท่านั้น แนวปฏิบัติอย่างไหนถูก พระองค์สอนไว้ละเอียดหมดแล้ว

ปัญหาจึงเหลือแต่ว่า...

พวกเราจะปฏิบัติกันจริงหรือไม่เท่านั้น ?

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “พระพุทฺธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ”

๒

อิทธิบาท ๔

ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา นี้เรียกว่าอิทธิบาท ๔ เป็นหัวใจแห่งความสำเร็จทั้งมวล

แปลอย่างจำได้ง่ายว่า **ปักใจ บากบั่น วิจาร์ณ ทดลอง** ไม่ว่าจะทำกิจการใด ถ้าประกอบด้วย ๔ อย่างนี้เป็นสำเร็จทั้งสิ้นว่าโดยเฉพาะในการบำเพ็ญภาวนา

๑. ต้องปักใจรักการนี้จริงๆ ประหนึ่งชายหนุ่มรักหญิงสาวใจจดจ่อต่อหญิงคู่รัก ฉะนั้น

๒. ต้องบากบั่นพากเพียร เอาจริงเอาจัง

๓. วิจาร์ณตรวจสอบการปฏิบัติ ให้ถูกต้องตามแนวสอนของอาจารย์ให้ดีที่สุด

๔. ทดลอง ในที่นี้ได้แก่หมั่นใคร่ครวญสอดส่องดูว่า วิธีการที่ทำไปนั้นมีอะไรขาดตกบกพร่องบ้าง รีบแก้ไข อย่างนั้นไม่ดี เปลี่ยนอย่างนี้ลองดูใหม่ เช่น นั่งภาวนาในที่นอนมักจะง่วง ก็เปลี่ยนมานั่งเสียที่อื่น เป็นต้น

ข้อสำคัญให้ยึดแนวสอนเป็นหลักไว้ อย่าออกนอกทาง ทั้ง ๔ อย่างนี้ เรียกว่าอิทธิบาท เป็นเครื่องที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จ ในกิจทั้งปวง

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ”

๓

การรักษาไตรทวาร

ไตรทวาร แปลว่าประตูทั้ง ๓ คือ กาย วาจา ใจ ที่เรียกทวารก็เพราะความชั่วและความดีจะลอดเข้าไปถึงจิตนั้นเข้าทางนี้

ความชั่วเรียกว่า “ทุจริต” ความดีเรียกว่า “สุจริต” วิธีที่จะเข้าไปมีอการไหวก่อน ซึ่งเขาเรียกว่า “วิญญูติ”

ไหวทางกายเรียกว่ากายวิญญูติ

ทางวาจาเรียกว่า วจีวิญญูติ

ทางใจเรียกว่า มโนวิญญูติ

อะไรทำให้เกิดอาการไหว หรือบังคับให้ไหว ไม่ใช่อื่นไกลสังขารนั่นเอง บังคับให้ไหว บังคับทางกายได้แก่กายสังขาร ทางวาจาได้แก่วจีสังขาร ทางใจได้แก่จิตสังขาร

สังขารคือความรู้สึกนึกคิดปรุงแต่ง และมีทางเกิดเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายทุจริตเกิดจากอวิชชา และอาสวะ ฝ่ายสุจริตเกิดจากวิชชาและอนาสวะ

ฝ่ายเหตุทุจริต เป็นดวงดำมีตมน

ฝ่ายเหตุสุจริต เป็นดวงขาว ใสซ่อนอยู่ในดวงธรรมที่ทำให้

เป็นกายมนุษย์ เป็นปรปักษ์กันอยู่

ฝ่ายชั่ว(ดำ) เป็นภาคมาร

ฝ่ายดี(ขาว) เป็นภาคพระ ต่างมีเจ้าของด้วยกัน

ฝ่ายชั่วอำนวยความสะดวกให้มีดี ฝ่ายดีอำนวยความสะดวกให้สว่าง คล้ายโรงงานทำหมอกควันพวกหนึ่ง โรงงานทำไฟฟ้าพวกหนึ่ง เมื่อเราไม่คอยระวังฝ่ายชั่วสอดเข้าไปได้ ย่อมเป็นเหตุให้เราตกไปทางชั่ว คือจะทำอะไรก็ทำในทางชั่ว จะพูดอะไรออกมาก็เป็นทางชั่ว จะคิดทำอะไรก็เป็นไปทางชั่วหมด (อกุศลกรรมบถ ๑๐)

ถ้าเราคอยระวังรักษาไว้ให้ดี บำเพ็ญสมาธิให้ดวงขาวใส ปรากฏอยู่ในศูนย์กลางกายเสมอ เราจะทำอะไรก็เป็นไปในทางดี พูดอะไรก็พูดไปทางดี คิดอะไรก็คิดไปทางดี (กุศลกรรมบถ ๑๐)

เพราะฉะนั้นจึงควรบำเพ็ญตนให้เป็นฝ่ายขาวเสมอ เวลาจะตายถ้าปล่อยให้ไปตกอยู่ฝ่ายดำเรียกว่า “หลงตาย” จะไปสู่ทุคติ

ถ้าอยู่ในฝ่ายขาวเรียกว่า “ไม่หลงตาย” จะไปสู่สุคติแน่แท้ จึงเป็นการจำเป็นยิ่งที่จะต้องระวังให้อยู่ฝ่ายขาว

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ”

๔

แก้ว

แก้วในไตรภพที่มนุษย์ใช้อยู่บัดนี้ เพชรเป็นของสูงกว่าหรือแก้วที่มีรัศมีเป็นของหายากไม่มีใครจะใช้กันนัก แก้วชนิดอย่างนั้นมีสีต่างๆ ถ้าสีนั้นเขียวใสลงไปใต้น้ำๆ ก็เขียวไปตามสีแก้วนั้น ถ้าสีเหลืองน้ำก็เหลืองไปตาม ถ้าแดงน้ำก็แดงไปตามสีแก้ว

ตกลงว่าแก้วสีอะไรน้ำก็เป็นไปตามสีแก้วนั้นๆ นี่เป็นรัตนะที่สูงในโลก สูงยิ่งกว่านี้ขึ้นไปก็ต้องเป็นแก้วของพระเจ้าจักรพรรดิ

พระเจ้าจักรพรรดิมีแก้ว ๗ ประการ คือ

จักรแก้ว

ช้างแก้ว

ม้าแก้ว

แก้วมณี

นางแก้ว

คหบดีแก้ว

ปรีณายกแก้ว

แก้ว ๗ ประการนี้เกิดขึ้นในโลกกาลใด มนุษย์ในโลกได้
รับความสุข ปราศจากไถและหว่าน สำเร็จความเป็นอยู่ อาศัยแก้ว
๗ ประการของพระเจ้าจักรพรรดิให้เป็นอยู่ได้โดยตลอดชีวิต ไม่ต้อง
ทำกิจการใดๆ ทั้งสิ้น

พระเจ้าจักรพรรดิสอนให้ตั้งอยู่ในศีล ๕ กรรมบถ ๑๐

ครั้นสิ้นชีพแล้ว ไปบังเกิดในสุคติโดยส่วนเดียว ไม่มีตกไป
อยู่ในทุคติเลย

**แก้วทั้งหลายในโลกพิเศษถึงเพียงนี้แล้ว ยังไม่พิเศษเท่า
แก้ว คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ**

แก้วคือพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะนั้น ถ้าผู้ใดเข้า
ไปได้เข้าไปถึงแล้ว ลืมแก้วลืมสววรรค์ลึบๆ ในโลกหมดทั้งสิ้น

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “รัตนตยคมนาปณามคาถา” ๖ มีนาคม ๒๕๙๒

พระพุทธเจ้าท่านคอยดูแล

**การให้อย่างนี้แหละ ถูกต้องร่องรอยของพระพุทธเจ้า
พระอรหันต์**

พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ เมื่อมีพระชนม์อยู่ ก็มีการให้
อย่างนี้ จึงเจริญรุ่งเรืองอยู่ได้

**ถ้าปราศจากการให้อย่างนี้แล้วเจริญ รุ่งเรืองอยู่ไม่ได้ เมื่อ
ให้ความเจริญแก่พระพุทธศาสนาแล้ว ความเจริญก็หันเข้าสู่ตัว
ไม่ต้องไปสงสัย ได้ชื่อว่าให้ความเจริญแก่ตัวนั่นเองทีหลัง**

คนที่พากันมาบริจาคตาน เป็นเจ้าภาพหรือเป็นหัวหน้า เป็น
ที่สงรองลำดับลงไป หรือว่าหมู่พวกๆ นั้นๆ บริจาคตาน พระพุทธ-
เจ้าท่านก็คอยดู สอดญาณ ส่องญาณคอยดู ได้รับความสุขแค่ไหน
ได้รับความทุกข์แค่ไหน ท่านก็ช่วยเหลือ เพื่อแผ่ คอยแก้ไข บำบัด
ความทุกข์ บำรุงความสุข ให้ยิ่งๆ ขึ้นไป นี้ก็เพราะอาศัยพระพุทธเจ้า
อยู่ลับๆ เรานับได้

ในประเทศไทยพระพุทธเจ้ามีจริงๆ ในที่ลับๆ ประเทศนี้
เดียวเท่านั้นแหละเป็นเอกราชอยู่ได้ ปีนผาหน้าไม้ทำกับเขาไม่เป็น
เรือแพนาวา เรือยนต์กลไฟต่อไม่ได้ทั้งนั้น แต่ว่าเป็นเอกราชได้

แปลกเหลือเกิน เป็นเอกราชได้ด้วยอะไร

**นี่เป็นเอกราชด้วยพระพุทธศาสนา ด้วยพระพุทธเจ้าท่าน
คอยดูแลแก้ไข รักษาชาติ ศาสนาของท่านไว้ ให้ศาสนาดำรงอยู่
เพราะหมดทั้งชมพูทวีป ศาสนาเดี่ยวนี้น่าแน่นหนาอยู่ในเมืองไทย
เท่านั้น**

ศาสนาฝ่ายเขมร ในปกครองของฝรั่งเศส การประพฤติพิศ
ธรรมพิศวินัยมากแล้ว เขาไม่ได้เป็นศาสนูปถัมภกทีเดียว เพียงแต่
เขาไม่ได้ทำลายเท่านั้น

ส่วนพุทธศาสนาในประเทศไทยเป็นเอกราชอยู่รำไป รักษา
พุทธศาสนาให้ถาวรดำรงคงที่ตีสั้นเป็นลำดับไป

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “สังคหวัตถุ”

๒๐ กันยายน ๒๔๙๖

๖

ความเป็นผู้กระทำความดีไว้ในปางก่อน

ที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์อย่างนี้นะ ชาติก่อนที่แล้วๆ มาได้ อุตส่าห์ให้ทานตามความสามารถและตามกำลังของตน ตามส่วนที่จะพึงให้ได้ บำเพ็ญทานไปตั้งนี้แหละ ของนอกร่างมีเท่าไรๆ ให้ไปให้หมด ไม่เหลือไว้เลย ดังนี้เรียกว่า **ทานบารมี** เนื้อและเลือดก็ให้ได้ เว้นแต่ชีวิตเท่านั้น ให้ดังนี้เรียกว่า **ทานอุปัชฌายะ** ให้ชีวิตเป็นทานก็ได้ นี้เรียกว่า **ทานปรมัตตบารมี**

เมื่อให้ของนอกร่างได้ตลอดถึงชีวิต และเลือดเนื้อเช่นนี้ ได้ชื่อว่าตนได้บำเพ็ญทานของตน ไม่ใช่แต่ให้เท่านั้น ให้สูงยิ่งขึ้นไปกว่านั้น ครอบปัญจมหาบริจาค ทานบารมี ทานอุปัชฌายะ ทานปรมัตตบารมี ให้ได้เกินกว่านั้น เรียกกว่า **ปุตตบริจาค** ให้ลูกเป็นทาน ก็ได้ให้พ่อแม่เป็นทานก็ได้

การให้อย่างนี้สูง ไม่ใช่ให้ง่ายๆ ไม่ใช่สละง่ายๆ สละยากนัก คนใจไม่มั่นหมายในทานให้ไม่ได้ ถ้ามั่นหมายในทานจึงจะให้ได้ เพราะฉะนั้น **บุพเพ กตปุณญา ต้องทำความดีไว้ในปางก่อน** ต้องบำเพ็ญทานให้มั่นหมาย ไม่ใช่บำเพ็ญง่อนแง่น คลอนแคลน ให้ทานเป็นของนอกร่าง ให้ตลอดจนชีวิตและเลือดเนื้อ

อย่างนี้เรียกว่าให้ทานจริงจัง คนที่สร้างบารมีต้องสร้างกันอย่างนี้ เรียกว่าทำความดีไว้ในชาติปางก่อน เรียกว่าทานบารมี

ศิลปะบารมี อีกจุดเดียวกัน การรักษาศิลป์ให้บริสุทธิ์ไม่มีเศร้าหมองต่างพร้อยอย่างหนึ่งอย่างใด ศิลป์บริสุทธิ์แท้ๆ แนวแน่ทีเดียว แม้สมบัตินอกกายจะวอดวายอย่างหนึ่งอย่างใด ไม่ยอมให้ศิลปะเป็นอันตรายเรียกว่า ศิลปะบารมี

แม้เลือดเนื้อจะเป็นอันตรายไม่ยอมให้ศิลปะขาดเรียกว่า **ศิลปะบารมี** แม้ชีวิตจะดับไปเดี๋ยวนี้ก็ไม่ยอมให้ศิลปะขาด เรียกว่า **ศิลปะบารมี** เมื่อสมบรูณ์ด้วยศิลปะเท่าเช่นนี้เรียกว่า ปุพเพกตปุญญาตา ความดีที่ทำไว้ในชาติก่อน

เจริญภาวณา เล่าก็จุดเดียวกัน เสียสมบัติภายนอกกาย เว้นไว้แต่ชีวิตและเลือดเนื้อ ไม่ยอมให้เสียทางภาวณา เนื้อและเลือดจะแห้งเหือดหมดไปก็ไม่ว่า ไม่ยอมให้เสียทางภาวณา แม้ชีวิตจะดับไป ก็ไม่ยอมให้เสียทางภาวณา มันหมายถึงในทางภาวณาทีเดียวอย่างนี้ เรียกว่า **ภาวณาบารมี** **ภาวณาอุปบารมี** **ภาวณาปรมัตถบารมี** จุดเดียวกัน บำเพ็ญให้มันหมายถึงในชั้นธสันดาน เรียกว่า ปุพเพกตปุญญาตา ความเป็นผู้ได้กระทำทำความดีไว้ในชาติปางก่อน

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “มงคลกถา”

๒๐ กันยายน ๒๕๙๖

๗

ธาตุธรรม

พระตถาคตเจ้าจะเกิดขึ้นก็ดี หรือว่าพระตถาคตเจ้าจะไม่เกิดขึ้นก็ดี ธาตุธรรมเหล่านี้เขาตั้งอยู่แล้ว เขามีปรากฏอยู่แล้ว เขาไม่มองง้อผู้หนึ่งผู้ใด มีปรากฏขึ้นเป็นสัตว์เป็นสังขาร เป็นกำเนิดที่เรียกว่า **อัญชนะ สังเสทชะ โอบปาติกะ ชลาพุชะ** กำเนิดทั้ง ๔ นี้ที่เกิดขึ้นก็เพราะอาศัยธาตุ ธรรมเหล่านั้นผลิตขึ้น

ธาตุธรรมเหล่า นั้นผลิตขึ้นเหมือนอะไร ผลิตขึ้นเหมือนดินชาติ พฤษชาติ รุกขชาติ ดินชาติ ต้นหญ้า รุกขชาติต้นไม้ พฤษชาติเหล่านี้ไม่มีธาตุธรรมละก็ไม่ได้ ต้องอาศัยธาตุธรรมผลิตขึ้น ผลิตขึ้นก็เป็นสังขารเป็นสังขารของโลกไป

มนุษย์เล่าที่ผลิตขึ้นเป็นมนุษย์ นี่เป็นหญิงเป็นชายปรากฏนี้ ก็อาศัยธาตุธรรมนั้นแหละ ธาตุธรรมนั้นแหละผลิตขึ้น **ถ้าไม่มีธาตุธรรมแล้วเป็นไม่ได้ ปรากฏไม่ได้ ถ้าธาตุธรรมผลิตขึ้น เป็นอะไร? ก็เป็นสังขาร** เป็นบุญญาภิสังขารบ้าง อบุญญาภิสังขารบ้าง อเนญชาภิสังขารบ้าง ที่เป็นบุญญาภิสังขาร สังขารที่งดงามสวยงามที่ดีที่ชอบใจ เจริญใจ ที่เป็นอบุญญาภิสังขาร สังขารที่ไม่งดงาม ที่ไม่ดี ที่ไม่ชอบใจทั้งนั้น **อเนญชาภิสังขาร** สังขารที่ไม่หวั่นไหว ได้แก่สังขารของอรุปรพรม ในเนวสัณญานาสนัญญาตนะ ก็เป็นอเนญ-

ซากีสังขาร หรือได้แก่สังขณัฐัตว์เมื่อตามติดรูป ได้รูปมาน ๕ เบื่อนามติดรูป อยู่ในพรหมชั้นที่ ๑๑ นั้น นั้นเรียกว่าเป็นอเนญซากีสังขารเหมือนกัน เป็นสังขาร ๓ คือปุญญาซากีสังขาร อปุญญาซากีสังขาร และอเนญซากีสังขาร

ที่เป็นสังขารเหล่านี้ขึ้น ก็เพราะธาตุธรรมเท่านั้นผลิตขึ้นธาตุธรรมเหล่านั้นเป็นตัวยีน ผลิตให้เป็น ดินชาติ รุกขชาติ พฤษชาติ วัลลีชาติ ผลิตให้เป็นสัตว์ เป็นหญิง เป็นชายปรากฏขึ้นอย่างนี้ ที่ผลิตขึ้นเรียกว่าอะไร?

พระพุทธเจ้าท่านทรงสอบสวนแล้ว ตรัสรู้พร้อมเฉพาะแล้ว สอบสวนแล้วว่านั้นแหละสังขาร เป็นสังขารขึ้น สังขารจะเป็นขึ้นมากน้อยเท่าไร เหมือนต้นไม้ ภูเขา ดึก ร้านบ้านเมืองเหล่านี้แหละจะเป็น “อุปาทินนกกสังขาร” ก้ดี ที่เป็นอุปาทินนกกสังขาร สังขารที่มีใจครอง ที่เป็น“อนุปาทินนกกสังขาร” สังขารที่ไม่มีใจครองได้แก่ ดินชาติ รุกขชาติ พฤษชาติ วัลลีชาติเหล่านั้น ไม่มีใจครองก็ดี

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ธรรมนิยามสูตร”

๓๑ มกราคม ๒๕๔๗

๘

สุขในภวน

สุขในภวนอะไรจะไปสู้ ในภวนนี้ไม่มีสุขเท่าถึงดอก สุขในภวนนะ สุขลิมสมบัตินั้นแหละ สมบัติกษัตริย์ก็ไม่อยากได้ สุขในภวนนะ สุขนักหนาทีเดียว เต็มส่วนของความสุขก็นิ่งเฉย วิเวกวังเวงเปลี่ยวเปล่า

เรามาคนเดียว ไปคนเดียวหมดทั้งสากลโลก คนทั้งหลายไปคนเดียวทั้งนั้น ไม่มีคู่สองเลย จะเห็นว่าลูกสักคนหนึ่งก็ไม่มี ภรรยาสักคนหนึ่งก็ไม่มี

ต่างคนต่างมา ต่างคนต่างไป ต่างคนต่างตาย ต่างคนต่างเกิด เป็นจริงอย่างนี้ ปลอ่ยมต ไม่ว่าจะอะไรไม่ยึดถือทีเดียว เรือกสวนไร่นา ตึกร้านบ้านเรือน ก่อนเราเกิดเขาก็มีอยู่ เขาก็มีอยู่อย่างนี้ หลึงชายเขาก็มีกันอยู่อย่างนี้ เราเกิดแล้วก็มีอยู่อย่างนี้ เราตายไปแล้วมันก็มีอยู่อย่างนี้ เห็นดิ่งลงไปทีเดียว เข้าปฐมภวนเข้าแล้วเห็นดิ่งลงไปเช่นนี้

เมื่อเข้าปฐมภวน ก็เนิ่งอยู่ ภวนที่ละเอียดกว่านี้มี พอนึกขึ้นมาเช่นนั้นก็ อ้อ..ที่ละเอียดขึ้นมากกว่านี้ มีอยู่ ก็นิ่งอยู่กลางปฐมภวนนั้น กลางดวงปฐมภวนนั้นนิ่ง

๙

กิจ ๑๖

ถ้าหลักฐานเรียกว่า **โสฬสกิจ** เรียกว่าแค่นี้สำเร็จโสฬสกิจแล้ว โสฬสกิจแปลว่าอะไร กิจ ๑๖ ในเพลงที่เขาวางไว้เป็นหลักว่า **“เสร็จกิจ ๑๖ ไม่ตกกัณดาร เรียกว่านิพพานก็ได้”** นี่แหละเสร็จกิจ ๑๖ ละ

ทุกขสัจ สมุทัยสัจ นิโรธสัจ มรรคสัจ ในกายมนุษย์ ๔

ทุกขสัจ มุทัยสัจ นิโรธสัจ มรรคสัจ ในกายทิพย์ ๔ เป็น ๔

ทุกขสัจ สมุทัยสัจ นิโรธสัจ มรรคสัจ ในกายรูปพรหม ๔ เป็น ๑๒

ทุกขสัจ สมุทัยสัจ นิโรธสัจ มรรคสัจ ในกายอรุปรหมอีก ๔ มันก็เป็น ๑๖

นี่เสร็จกิจทางพุทธศาสนา ทางพระอรหันต์แค่นี้ นี่ทางปฏิบัติ

เทศนาดังนี้เป็นทางปฏิบัติ ไม่ใช่ทางปริยัติ นี่ทางปฏิบัติอันนี้แหละ พระพุทธศาสนาในทางปฏิบัติตั้งแสดงแล้วในตอนต้นพุทธศาสนา ในทางปฏิบัติตั้งแสดงแล้วในบัดนี้ แต่ปริยัติปฏิบัติ ที่เรียกว่าเข้าถึง ปฏิบัติ เดินสมาบัติทั้ง ๘ นั้นเป็นทุกขสัจ สมุทัยสัจ นิโรธสัจ มรรคสัจ ได้เข้าเห็นพระโสดา บรรลุถึงพระโสดา นั้น

ปฏิเวธแท้ๆ ที่เดียว ได้เข้า ถึงพระโสดาแล้ว ทั้งหยาบทั้งละเอียด

เมื่อพระโสดาเดินสมาบัติทั้ง ๘ ดูทุกขสังข์ สมุทัยสังข์ นิโรธสังข์ มรรคสังข์ ในกายทิพย์เข้าทั้งหยาบทั้งละเอียด ได้บรรลूपระสกทาคา เมื่อถึงพระสกทาคาทั้งหยาบทั้งละเอียด เห็นเข้านั้นเป็นตัวปฏิเวธแท้ๆ ที่เดียว รู้แจ้งแทงตลอดในสกทาคาเข้าแล้ว

เมื่อพระสกทาคาเข้าสมาบัติทั้ง ๘ ดูทุกขสังข์ สมุทัยสังข์ นิโรธสังข์ มรรคสังข์ ในกายรูปพรหมเข้าเห็นในสังขธรรมทั้ง ๘ ชัดอีกได้ บรรลूपระอนาคา นี้ที่ได้เห็นตัวพระอนาคา ทั้งหยาบทั้งละเอียด และทั้งธรรมที่ทำให้เป็นพระอนาคา นั้นเป็นตัวปฏิเวธแท้ๆ ที่เดียว รู้แจ้งแทงตลอดเห็นจริงที่เดียว เห็นปรากฏที่เดียว

เมื่อพระอนาคาเข้าสมาบัติ ดูทุกขสังข์ สมุทัยสังข์ นิโรธสังข์ มรรคสังข์ ทั้งหยาบทั้งละเอียด เห็นชัดในทุกขสังข์ สมุทัยสังข์ นิโรธสังข์ มรรคสังข์ ได้บรรลूपระอรหัต เมื่อเห็นกายพระอรหัตทั้งธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอรหัตทั้งหยาบทั้งละเอียด เห็นชัดที่เดียว นั้นเห็นชัดอันนั้นแหละ **ได้ชื่อว่าเป็นปฏิเวธแท้ๆ เชียว** รู้แจ้งแทงตลอด

นี้ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ดังนี้ ศาสนามีทั้งปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ดังนี้

ถ้าว่านับถือศาสนา ปฏิบัติศาสนา เข้าปริยัติไม่ถูก ปฏิเวธก็ไม่ถูก มันก็ไปต้องแต่งอยู่นั้น เอาอะไรไม่ได้ ลัก ๑๐ ปี ๑๐๐ ปี ก็เอาอะไรไม่ได้ ถึงอายุจะแก่ปานใด จะโง่เขลาเบาปัญญาปานใด

ถ้าเข้าถึงทุกขสังข์ สมุทัยสังข์ นิโรจสังข์ มรรคสังข์ไม่ได้ ไม่เห็นทุกขสังข์
สมุทัยสังข์ นิโรจสังข์ มรรคสังข์ ดังแสดงมาแล้วนี้ จะปฏิบัติศาสนา
เอาเรื่องเอาราวไม่ได้

ถ้าว่าคนละ โมฆชนิโณ แก่เปล่า เอาอะไรไม่ได้ เอา
เรื่องไม่ได้

เหตุนี้แหละทางพุทธศาสนาจึงนิยมนับถือนัก ในเรื่อง
สังข์ธรรมทั้ง ๔ นี้

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “เขมาเขมสรณาคมน์ ”

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗

๑๐

ความประมาท - ความไม่ประมาท

ความประมาทนะ คือเพลอไป ความไม่ประมาทนะ คือความไม่เพลอ ไม่เพลอละ ใจจดใจจ่อทีเดียว นั่นอภิสัส อภิจิต อภิปัญญา นี้เรียกว่าผู้ไม่ประมาท

ท่านจึงได้อุปมาไว้ ไม่ประมาท ไม่เพลอด้วยอะไร?

ไม่ประมาทไม่เพลอในความเสื่อมไปในข้างต้น ในปัจฉิมวจา ไม่ประมาทไม่เพลอในความเสื่อมไป **นึกถึงความเสื่อมอยู่เสมอ** ให้เจอความเสื่อมไว้ในเสมอ

นึกหนักเข้าๆ แล้วใจหาย เอ๊ะ...นี่เรามาคนเดียวหรือ เอ๊ะ...นี่เราก็ตายคนเดียวซี

บุรพชนต้นตระกูลของเราไปไหนหมดละ อ้าว...ตายหมด เราละ ก็ตายแบบเดียวกัน ตกใจละคราวนี้ ทำซั๊กก็เลิกละทันที รีบทำความดีโดยกะทันหันทีเดียว เพราะไปเห็นความเสื่อมเข้า

ถ้าไม่เห็นความเสื่อมละก็ กล้าหาญนัก ทำซั๊กก็ได้ ต่ำว่าผู้หลักผู้ใหญ่ได้ตามชอบใจ

ถ้าเห็นความเลื่อมแล้ว กราบผู้ใหญ่ปลกๆ ทีเดียว
เพราะเหตุอะไรละ เพราะเห็นความเลื่อมเข้า มันไม่ประมาท ถ้า
ว่าประมาทเข้า ก็ไปอีกเรื่องหนึ่ง

เพราะฉะนั้นสำคัญนักความไม่ประมาท

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ปัจฉิมวาจา”

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๑๑

ปัญญา

ปัญญาที่พระผู้มีพระภาค พร้อมแล้วด้วยปัญญาอันเป็น
ข้อปฏิบัติให้ถึงซึ่งความเกิดดับ

ปัญญาที่รู้ความเกิดดับนั้นเป็นตัวสำคัญ

ปัญญาน่ะมีแต่รู้ ไม่ใช่เห็น ปัญญาที่เป็นแต่รู้ แต่เขาว่าเห็น
ด้วยปัญญา เห็นปัญญาไม่มีดวงตานิ ถ้ามีดวงตาค่อยพูดเห็นกัน

นี่ปัญญาจะมีดวงตาอย่างไร? ไม่มีดวงตา แต่ว่าแปลก
ประหลาดอัศจรรย์เหลือเกิน **เมื่อถึงพระอรียบุคคลแล้ว เป็น
ธรรมกายแล้ว ถ้ามารไม่ขวางนะ ความเห็นของตาไปแคไหน
ความรู้ทางปัญญาก็ไปแค่นั้น ความจำก็ไปแค่นั้น ความคิดก็ไป
แค่นั้น**

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “โอวาทปาฏิโมกข์”

๔ มีนาคม ๒๕๔๗

๑๒

คนไม่จน

เมื่อมีคุณธรรม ๔ ประการอยู่ในตัวเช่นนี้แล้ว เป็นคนไม่จน คือ

- คนเป็นคนเชื่อในพระตถาคตเจ้า
- มีศीलอันดีงาม ที่พระอริยเจ้าใคร่ชอบใจ
- เลื่อมใสในพระสงฆ์
- ความเห็นของตนเป็นธรรมชาติตรง หรือ เห็นธรรม

นี้แหละยืนยันทีเดียว ไม่ใช่คนจน ถ้าเราไม่อยากเป็นคนจน อยากรับคนมั่งมีแล้ว ต้องมีธรรมสี่ประการนี้ อย่าให้เคลื่อน ให้มีไว้ในตัวเสมอ ถ้าเคลื่อนแล้วละก็ใจจะไม่พองใส จะคิดถึงแต่สมบัติบ้าง เข้าใจแค่สิ่งหยาบๆ เทียวคว่ำเรือยเปื่อยทีเดียว วุ่นวายไปตามกัน เพราะเหตุว่าไม่มีธรรม ๔ อย่างนี้ประจำอยู่ในตัว

ถ้ามีธรรม ๔ อย่างนี้ประจำอยู่ในตัวแล้ว ไม่วุ่นวาย ไม่คลาดเคลื่อนแต่อย่างหนึ่งอย่างใด ยึดกริหมทีเดียว เพราะไปเจอ บ่อทรัพย์ใหญ่เข้าแล้ว

๑๓

ไม่มีคำ

เมื่อยังไม่ถึงพระอรหัตต์ละก็ยังมีคำ ยังมีสว่างอยู่ ถ้าถึงพระอรหัตต์ละก็ไม่มีคำเลยทีเดียวน มีสว่างตลอด

เพราะดวงธรรมเต็มที่แล้ว ดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระอรหัตต์นั้น วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๒๐ วากลมรอบตัว ดวงนั้นยิ่งกว่าดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ไปอีก ดวงจันทร์ก็ดี ดวงอาทิตย์ก็ดี ส่องให้สว่างในที่ที่ส่องได้ ที่ลึกลับลงไปใต้แผ่นดินส่องไม่ได้ ถ้าภูเขาส่องไม่ถึง

ดวงธรรมของพระอรหัตต์นั้น ใต้แผ่นดินก็สว่างหมด เหนือดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ก็สว่างหมด เห็นสว่างตลอดหมด ในถ้ำในเหว ในปล่อง ในไส้พุงตับไต เห็นตลอดหมด ปรากฏอย่างนี้ ท่านจึงได้เทียบด้วย สุโรว โสภาสมนฺตลิกฺขณฺติ สว่างในไส้พุงตับไตสว่างหมด

ดวงอาทิตย์ส่องได้แต่ในที่ส่องได้ ในที่ลึกลับเข้าไปในภูเขา เข้าไปส่องไม่ได้

ส่วนดวงธรรมที่ส่องเข้าไปได้ตลอดหมด ท่านจึงได้ยืนยันว่า **นตฺถิ ปญฺญา สมาอาภา แสงสว่างใดเสมอด้วย ปัญญาไม่มี**

ดวงธรรมนั้นแหละให้เกิดปัญญาสว่าง ไม่มีกำบังอันใดแต่นิดเดียว จะกำบังก็กำบังไม่ได้ ไม่มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดกำบังได้เลย ส่อง

สว่างได้ตลอด

นี่ท่านจึงได้ชื่อว่าเหมือนยงกับดวงอาทิตย์ผุดขึ้น เหมือนดวงอาทิตย์เกิดขึ้นแล้วกำจัดมืด ทำอากาศให้สว่าง ดวงธรรมก็เทียบด้วยอย่างนั้นเหมือนกัน

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “อุทานคาถา”

๒๑ มีนาคม ๒๕๕๗

๑๔

อริยสัง ๔

ทุกข์

เหตุเกิดทุกข์

ความดับทุกข์

ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์

ทุกข์นี่ะมีจริงๆ นะ หมดทั้งร่างกายนี้ทุกข์ทั้งก้อน หรือใครว่าสุข ลองเอาสุขมาดู ก็จะไปหยิบเอาทุกข์ให้ดูทั้งนั้น ตลอดจนกระทั่งชาติ เกิดก็เป็นทุกข์ ชาติปิทุกข์ชา ความเกิดเป็นทุกข์

เมื่อเกิด แล้วก็มีแก่ มีเจ็บ มีแปรไปตามหน้าที่ ก็ออกจากทุกข์นั้นทั้งนั้น ไม่ใช่ออกจากสุข ตันนั้นเป็นทุกข์ทั้งนั้น **เกิดนั้นแหละเป็นตัวทุกข์ละ** ต้องกำหนดรู้มันไว้ ทำอะไรมันก็ได้

เหตุให้เกิด มีกามตัณหา-ภวตัณหา เป็นเหตุให้เกิดชาติ กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา **กามตัณหา**อยากได้เป็นกามตัณหา **ภวตัณหา** อยากให้มีให้เป็น เป็นภวตัณหา

เมื่อมาเป็นมามีเห็นปรากฏแล้ว ไม่อยากให้แปรไปเป็นอย่างอื่น ให้ดำรงคงที่นั่นเป็น **วิภวตัณหา** เหมือนเราเป็นหญิงเป็นชาย

ไม่มีลูกอยากได้ลูก นั่นเป็นกามตัณหาแล้ว ได้ลูกสมเจตนาเป็น
ภวตัณหาขึ้นแล้ว ไม่อยากให้ลูกนั้นแปรไปเป็นอย่างอื่น นั่นเป็น
วิภวตัณหาอีกแล้ว เห็นไหมล่ะเป็นอยู่อย่างนี้แหละ

กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหานี้แหละเป็นเหตุให้เกิดชาติ
ต้องดับด้วยศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ดัง
กล่าวแล้ว ถอดกันไปเป็นชั้นๆ จนกระทั่งพระอรหันต์ดับหมด

ดับนั้นแหละเป็นตัวนิโรธ ที่เข้าถึงซึ่งความดับนั้นเป็นมรรค

**สังขธรรมทั้ง ๔ นี้ต้องมีตาธรรมกายจึงจะมองเห็น ไม่มี
ตาธรรมกายมองไม่เห็น**

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ติลักขณาทิวาคาถา”

๒ เมษายน ๒๕๕๗

๑๕

ดวงธรรม

ธรรมเป็นดวง เป็นดวงเหมือนกัน เป็นดวงใหญ่เล็กตาม ส่วน ดวงอย่างขนาดเล็กก็มี ดวงขนาดใหญ่ก็มี ขนาดกลางก็มี มี ดวงเหลือที่คณานับ ในเรื่องดวงธรรม

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ๑ โสภวิสุทธิเท่าฟองไข่แดง ของไก่ ไสเหมือนกระจกคั่นฉ่อง ส่องเงาหน้านั้นดวงธรรม

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียด ๒ เท่าฟองไข่แดง ของไก่ ไสอีก

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ ๓ เท่าฟองไข่แดงของไก่ ไสอีกเหมือนกันแบบเดียวกัน ไสหนักขึ้นไป

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ละเอียด ๔ เท่าฟองไข่แดงของไก่ ไสหนักขึ้นไป

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ๕ เท่าฟองไข่แดงของ ไก่ ไสหนักขึ้นไป

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียด ๖ เท่าฟองไข่แดงของไก่ ไสหนักขึ้นไป

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย**อรุปรพหม** ๗ เท้าฟองไข่แดง
ของไก่ ไสหนักขึ้นไป

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย**อรุปรพหมละเอียด** ๘ เท้าฟอง
ไข่แดงของไก่ ไสหนักขึ้นไป

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย**ธรรม** เท้าหน้าตักของธรรมกาย
หน้าตักธรรมกายกว้างแค่นี้ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายก็
ใหญ่แค่นั้น

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย**ธรรมละเอียด** ๕ วา วัดผ่าเส้น
ศูนย์กลาง ๕ วา กลมรอบตัว ธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมละเอียด

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย**พระโสดา** ๕ วา วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง
๕ วา กลมรอบตัว

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย**พระโสดาละเอียด** ๑๐ วา วัดผ่า
เส้นศูนย์กลาง ๑๐ วา กลมรอบตัว

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย**พระสกทาคา** ๑๐ วากลมรอบตัว

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย**พระสกทาคาละเอียด** ๑๕ วา
กลมรอบตัว

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย**พระอนาคา** ๑๕ วากลมรอบตัว

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย**พระอนาคาละเอียด** ๒๐ วา
กลมรอบตัว

ดวงธรรมที่ทำให้เป็น**พระอรหันต์** ๒๐ วา กลมรอบตัว

ดวงธรรมที่ทำให้เป็น**พระอรหันต์ละเอียด** ๒๐ วา กลมรอบ
ตัว กว้างหนังกออกไปหนังกออกไป นี่ดวงธรรมใหญ่อย่างนี้

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “เกษิยานุโมทนาคาถา”

๑๑ เมษายน ๒๕๔๗

๑๖

ไฟ

ไฟเมื่อจุดขึ้นแล้ว ให้นึกถึงว่า ไฟให้ความสว่าง ให้ประโยชน์ แก่มนุษย์มากนัก ใช้ถูกส่วนแล้วให้ประโยชน์แก่มนุษย์มากนัก หุงต้มบิ๊งจีได้ตามความปรารถนา ต้องการสิ่งใดได้ต้องตามความปรารถนา จะให้เป็นรถยนต์ เรือบินได้สมตามปรารถนา ใช้ไฟได้ดังนี้ ถ้าใช้ไม่ดี โหม้บ้านโหม้ช่องก็ได้

**ธรรมก็เหมือนกัน ถ้าใช้ดีก็วิเศษวิโสหนักทีเดียว ให้สำเร็จ
มรรคผลตัดกิเลสเป็นสมุจเฉตพหวน ไปนิพพานได้สมเจตนา**

ถ้าทำไม่ดีก็คร่าไปโลกันต์เหมือนกัน ไปตกลอกันต์เหมือนพวก
มิจฉาทิฏฐิเหมือนกัน ประพฤติธรรมไม่ดีไม่ถูก ผิดธรรมไป ไปเป็น
มิจฉาทิฏฐิ เหมือนพระเทวทัตปฏิบัติธรรม ทำพลาดธรรมไป ไป
อยู่ในอเวจี พลาดธรรมไปอเวจีเหมือนกัน ผิดธรรมไป

**ถ้าว่าถูกธรรมดีแล้วละก็ ธรรมนั้นส่งให้รุ่งโรจน์โชตินาการ
หาประมาณมิได้ที่เดียว ธรรมนะ ถ้าจะกล่าวถึงส่วนแล้วละก็ ที่เรียก
ว่าการบูชาไฟ การบูชาผีไฟเป็นประมุข มีไฟเป็นหัวหน้า**

**การปฏิบัติศาสนาก็ มีธรรมเป็นประมุข มีธรรมเป็นหัวหน้า
เหมือนกัน แบบเดียวกัน**

**เหตุนี้เราปฏิบัติศาสนาต้องมีธรรม เป็นหัวหน้า ต้องมี
ธรรมเป็นประธาน แบบเดียวกันดังนี้**

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “เกษียณโมทนาศาลา”

๑๑ เมษายน ๒๕๙๗

๑๗

ไม่ประมาทในธรรม

การไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย ธรรมทั้งหลายนั้นอะไรบ้าง ไม่ประมาทในการละความชั่ว ทำความดีให้เกิดมี ไม่ประมาทในความเห็นผิด ทำความเห็นถูกให้บังเกิดมี ไม่ประมาทในความทุจริต ทำความสุจริตให้บังเกิดมี

การไม่ประมาทนั้นจบพระไตรปิฎกคือ วินัยปิฎก สุตตันตปิฎก ปรมัตถปิฎก **ความดีมากน้อยเท่าใดรวมอยู่ในความไม่ประมาทสิ้น** ความชั่วมีมากน้อยเท่าใดรวมอยู่ในความประมาทสิ้น คำว่าไม่ประมาทคำเดียวเท่านั้นจบสกลพุทธศาสนา

มีคำรับรองอยู่ว่า พระบรมศาสดาทรงรับสั่งด้วยพระองค์เองว่า รอยเท้าของสัตว์ทั้งหลายในพื้นที่ชมพูทวีป รอยเท้าสัตว์ใดจะไปใหญ่กว่ารอยเท้าช้างไม่มี รอยเท้าอื่นย่อมประจุลงในรอยเท้าช้างทั้งสิ้น

แม้ฉันใดก็ดี **ความไม่ประมาทในธรรมทั้งหลายนี้ได้ชื่อว่า** **ครอบไว้ซึ่งความดีในสกลพระพุทธศาสนาหมดทั้งสิ้น** ความไม่ประมาทนี้ก็ย่อมครอบงำในสากลโลกทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นความไม่ประมาทนี้เป็นข้อสำคัญนัก

๑๘

บวชเณรฝรั่ง

เณรฝรั่ง ชั่วบวชเณรเท่านั้นแหละ เป็นฝรั่งแท้ๆ ตั้งแต่ใจ
หยุดใจใสจนกระทั่งพระอรหันต์นี้ หน้าตัก ๒๐ วานี้ ทำให้ได้ตลอด
ทำได้คล่องแคล่ว พอบวชเป็นเณรสำเร็จแล้ว

ผู้เทศน์เป็นอุปัชฌาย์ บอกว่าให้ไปตามโยมผู้ชายมา ที่ตาย
ไปแล้วจำได้ไม่ใช่หรือ ตั้งแต่อายุ ๕ ขวบ ตอบว่าจำได้ อุทิศสำหรับ
พยายามไปตาม ไปทูลพระพุทธเจ้าพระสมณโคดมก็ไปทูล

แล้วก็ตอบว่ามาเกิดเป็นลูกสาวเขาเสียแล้ว เต็มวันนี้เป็นลูก
สาวเขา อายุขนาดสัก ๑๐ ขวบได้ ลูกสาวของตัวเองนั่นแหละ
พ่อของตัวเองมาเกิดเป็นลูกสาวของตัวเอง

ท่าแกจะประพาศพิศในกาม จึงมาเกิดเป็นผู้หญิง **ผู้ชาย**
กลายเป็นผู้หญิงต้องประพาศพิศในกาม ถ้าไม่คิดนะไม่เป็นผู้หญิง
หรือ

**ชั่วบวชเท่านั้น พระก็ดี เณรก็ดี ทำจริงเป็นกันทุกคนเท่านั้น
แหละ**

๑๙

คนมีนัยน์ตา

ถ้าได้เข้าถึงพุทธรัตนะแล้วอย่าปล่อยให้เด็ดขาด ใจขาดขาดไป ตายก็ตายไป ใจติดอยู่กับพุทธรัตนะนั้นแหละเอาตัวรอดได้ละ สิ่งอื่นไม่มียิ่งกว่านั้น ไม่มีหนา

เมื่อรู้หลักพระพุทธศาสนาเช่นนี้ละก็ ไม่เสียทีที่เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาเรียกว่า **คนมีนัยน์ตา** ไม่ใช่คนตาบอด แล้วก็ดูรัตนะไปเป็นด้วย รัตนะเป็นรัตนะสูงสุด สวิญญานกรัตนะ อวิญญานกรัตนะที่มีในไตรภพ คือ กามภพ รูปภพ อรูปภพ ไม่มีสูงสุดเท่า

พุทธรัตนะนี้แหละเป็นรัตนะอันสูงสุดแท้ๆ แน่ในใจเช่นนี้แล้วละก็ อย่าให้พันทเพื่อนไปหนา อย่าให้ยกเยื้องแปรผัน

ถึงแม้ว่ากิเลสจะมายั้วบั่นสั๊กเท่าใด ก็อย่าให้เป็นไป ต้องอยู่ในพุทธรัตนะให้ได้ ให้มันอยู่ในพุทธรัตนะ ให้ใสอยู่รำไปให้ได้

นั่นแหละเอาตัวรอดได้ ที่ได้มาประสบพระพุทธศาสนา

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “รัตนสูตร”

๒๖ เมษายน ๒๕๔๗

๒๐

คุณสมบัติ ๕

คุณสมบัติ ๕ ประการคือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ
เป็นที่ปรารถนาของมหาชนหมดทั่วสากลโลก เพราะใครๆ ก็
ปรารถนาอยากจะทำให้มีอายุยืนอยู่ชั่วกาลนาน

วรรณพิวพรรณผ่องใสสดชื่น ก็เป็นที่ดึงดูดนัยนาของหมู่สัตว์
โลกให้มารวมอยู่ที่พิวพรรณเหมือนกัน ใครๆ ก็ปรารถนาอยาก ได้
เช่นกัน

ความสุขกายสบายใจ ในอิริยาบถทั้ง ๔ คือยืน เดิน นั่ง นอน
ทุกทิวาราตรี ก็เป็นที่ปรารถนาอยากได้ของชนทุกถ้วนหน้า

ความเจริญด้วยกำลังกาย กำลังวาจา และกำลังใจ สามารถ
ในกิจการงานทุกสิ่งทุกอย่างตามหน้าที่ของตน ก็เป็นที่ปรารถนาของ
คนทุกๆ คน

ปฏิภาณความเฉลียวฉลาดในกิจการทั้งปวง ใครๆ ก็ต้อง การ
ปรารถนา แต่ถ้าไม่ได้ทำไว้แล้วต้องไม่ได้คุณสมบัติทั้ง ๕ ประการ
นี้ ทุกคนต้องทำด้วยตนเอง จึงจะประสบและได้สมบัติเหล่านี้

๒๑

ทาน

บุญกุศลของบุคคลนั้นย่อมแตกต่างกันไป หาเหมือนกันไม่
 สุดแต่บุญทานที่ตนกระทำไว้ในอดีตชาติ และท่านได้จัดหลักแห่งทาน
 ไว้คือ ในพระสูตร ๑๐ ในพระวินัย ๔ ในพระปรมาัตถ์ ๖

ทานในพระสูตร ๑๐ คือ อดุณฺโฬ ให้ข้าว ปานํ ให้นำ
 วดตุํ ให้ผ้าผ่อนท่อนสะไบ ยานํ ให้อุปกรณ์แก่การไปมา มาลา
 ให้ระเบียบดอกไม้ คนุถิ ให้ของหอม วิเลปนํ ให้เครื่องลูบไล้
 ละลายทากระแจะจันทน์ ธารณิ ให้เครื่องประดับทัดทรงตบแต่ง
 เสยยา ว สตุถิ ให้อาสนะที่นั่งที่นอนที่พักพิงอาศัย ปทีเปยฺย ตาม
 ประทีปไว้ในที่มีด

๑๐ ประการนี้ เรียกว่าทานในพระสูตรเป็นบุญเป็นกุศลดัง
 กล่าวแล้วทุกประการ

ทานในพระวินัย ๔ คือ ให้จิวรเครื่องสำหรับนุ่งห่มแก่พระ
 ภิกษุสามเณรประการหนึ่ง ถวายอาหารบิณฑบาต แต่พระภิกษุ
 สามเณรประการหนึ่ง ถวายเสนาสนะสำหรับพักอาศัยแก่พระภิกษุ
 สามเณรประการหนึ่ง และถวายคิลานเภสัช ยารักษาไข้แก่พระภิกษุ
 สามเณรอีกประการหนึ่ง

ท่านเจ้าภาพได้ถวายอาหาร บิณฑบาตครั้งนี้ก็ได้ชื่อว่า เป็นทานในพระวินัย

ทานในพระปรมาตม์ ๖ คือ มีการอายตนะ ๖ คือ ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณฺ์ ถอนความยินดีใน อารมณฺ์ เหล่านี้ออกเสียได้ สละความยินดีในอารมณฺ์เหล่านี้เสียได้

ก่อนเราเกิดมา เขายินดีกันอยู่อย่างนี้ ในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณฺ์ กำลังที่เราเกิดมาก็ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณฺ์ เหล่านี้ ครั้นเราจะตาย เขาก็ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณฺ์ อย่างนี้เหมือนกัน

ความยินดีเหล่านี้หากถอนอารมณฺ์ออกเสียได้ ไม่ให้เสียดแทงเราได้ พิจารณาว่านี่เป็นอารมณฺ์ของชาวโลก ไม่ใช่อารมณฺ์ของ **ธรรม** ปล่อยอารมณฺ์เหล่านั้นเสีย ไม่ยึดมั่นถือมั่น ไม่ให้เข้าไปเสียดแทงใจ

ทำใจให้หยุด ให้นิ่ง นี้เขาเรียกว่า ให้ธรรมารมณฺ์เป็นทาน ย่อมมีกุศลใหญ่ เป็นทางไปแห่งพระนิพพานโดยแท้ และเป็นทานอันยิ่งใหญ่ทางปรมาตม์

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ภัตตานุโมทนาภลา”

๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗

๒๒

ทานอันยอดเยี่ยม

ทานในพระสูตร ๑๐ ทานในพระวินัย ๔ ทานในพระ
ปรมัตถ์ ๖ และทานในทักษิณาวีถังคสูตร เป็นทานอันยอดเยี่ยม
จะหาทานในที่ไหนๆ เปรียบเทียบได้

ถ้าเรามาประสบพบพระพุทธรูปได้บริจาคทานใน
พระสูตร พระวินัย พระปรมัตถ์ และทานในทักษิณาวีถังคสูตร
ดังได้แสดงมานี้ ย่อมได้รับผลสมบัติอันยิ่งใหญ่ไพศาลสุดจะนับจะ
ประมาณได้ที่เดียว

ครั้งพุทธรูป นายอินทร์ช้วนได้ถวายทานแด่พระอนรุทธ-
เถระด้วยอาหารเพียงอิมเดียว ได้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มี
หมูนางเทพอัปสรแวดล้อม เสวยวิบากสมบัติยิ่งใหญ่ไพศาล

ส่วนอังกุระเทพบุตร เมื่อเป็นมนุษย์ชื่อว่าอังกุระ เป็นมหา
เศรษฐีได้บริจาคทานในมนุษย์โลกเป็นเวลานานหลายชั่วตระกูล
บริจาคทานในมนุษย์ โลกนี้ถึง ๒๐,๐๐๐ ปี หมดทรัพย์สมบัติไปจะ
นับจะประมาณหาได้ไม่ ๒๐,๐๐๐ ปีมนุษย์โลกปราศจากการไถ
การหว่าน ก่อระเบียบเตาไฟ ยาว ๑๒ โยชน์ ระยะเวลาทางเดิน ๕
วัน ก่อเตาใหญ่ๆ ติดกันเป็นแถวใหญ่ เรือบรรทุกข้าวสามารถใส่

ข้าวในกระทะขึ้นมาจากหลังเตาฉันนั้น ทางน้ำข้าวที่เทไหลไปนั้นเป็นทางเรือเดินได้ เขาได้บริจาคทานอยู่ในมนุษยโลกนี้ ๒๐,๐๐๐ ปี

ครั้นตายจากมนุษยโลกแล้ว ได้ไปเกิดในดาวดึงส์เทวโลก แต่สมบัติของอังกุระเทพบุตรผู้ของอินทกเทพบุตรไม่ได้ สมบัติของอินทกเทพบุตรยิ่งใหญ่ไพศาลกว่า

เพราะอินทกเทพบุตร เมื่อเป็นชาวนาได้ถวายทานแด่พระภิกษุในพระพุทธศาสนา

ส่วนอังกุระเทพบุตรได้ถวายทานนอกพระพุทธศาสนา คนผู้มีศีลในทานของตนไม่ได้มีแม้แต่เพียงคนเดียว วิบากสมบัติจึงสู้ของอินทกเทพบุตรไม่ได้ เห็นปานฉะนี้

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ภัตตานุโมทนาภา”

๙ พฤษภาคม ๒๕๔๗

๒๓

ฝันจากไหน

เวลาฝันตกระเห็นมีใช้หรือ? ฝันมาทางท้องฟ้า ไม่ใช่มาทางใต้ดิน ฝันมาจากท้องฟ้า แต่เดิมฝันมาจากที่ไหน? ฝันก็อยู่ในในก้อนเมฆดำๆ นั้นแหละ พอเมฆตั้งขึ้นแล้วประเดี๋ยวฝนก็ตก ฝนอยู่ในก้อนเมฆนั่นเอง

เราเห็นกันเพียงเท่านั้น เรื่องนี้ไม่ใช่เพียงแต่พวกเรา แม้กษัตริย์ในครั้งเจ้าศากยะ เมืองกบิลพัสดุ์ กษัตริย์เหล่านั้นถามกันว่า รู้หรือว่าข้าวมมาจากไหน? ข้าวที่บริโภคเสวยอยู่ในชามนั้น

กษัตริย์องค์หนึ่งผลุดลุกขึ้นตอบว่า ข้าวมมาจากครก

กษัตริย์อีกองค์หนึ่งตอบว่าข้าวมมาจากในหม้อ เพราะไปเห็นข้าวในหม้อมา ไม่เคยเห็นข้าวในยุ้งในฉางหรือที่เขาดำเขาโหลก

อีกองค์หนึ่งตอบว่า ข้าวมมาจากในชามที่สำหรับนั้นแหละ เพราะตนเห็นมาเพียงแค่นั้น ไม่เคยเห็นในที่อื่นเลย

นี่เป็นกษัตริย์สุขุมลชาตอย่างนี้ ยังไม่รู้ไม่ทราบ เราก็เหมือนกัน ฝันนี้หากเราจะถามว่ามาจากไหน? เราก็คงตอบได้ว่ามาจากก้อนเมฆดำๆ บนท้องฟ้านั้นที่อื่นก็ไม่เห็นมี ไม่เข้าใจ ไม่เห็น

แท้จริง ธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ วิญญาณธาตุมีอยู่ ถ้าผู้มีปัญญา ในอากาศว่างๆ นี้แหละเขาสามารถใช้เครื่องดักเอาไอน้ำในอากาศ ก็ได้ ในเวลานี้ก็มีธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ เต็มไปหมด

แต่ผู้ใดจะให้ฝนตกผู้มันต้องทำฝนเป็น แก้ไขทำฝนขึ้นได้ ทำ น้ำขึ้นได้ ผู้เทศน์นี้ได้เคยแก้ไขมาแล้ว จะแก้ไขเกณฑ์ฝนได้เหมือนกัน

เมื่อรู้จักหลักและที่มาของฝนแล้ว ก็จะได้รู้ได้ด้วยว่าบุญที่ มนุษย์ทำมาจากไหน ?

ก็มาจากในกลางกายนี้ ตรงกลางของใจนั้น กลางของกลาง กลางของกลาง กลางของกลาง หนักเข้าก็พบดวงธัมมานุปัสสนา สติปฏิฐาน กลางของกลางหนักเข้าไป ก็พบดวงศีล ศูนย์กลางเข้าไป ก็พบดวงสมาธิ กลางของกลางเข้าไปอีกก็พบดวงปัญญา กลางของกลางเข้าไปอีกพบดวงวิมุตติ กลางของกลางเข้าไปอีกก็พบดวง วิมุตติญาณทัสสนะ

กลางของกลางเข้าไปอีก พบกายมนุษย์ละเอียด กายมนุษย์ละเอียดก็มีธาตุดิน น้ำ ไฟ ลม เหมือนกัน เป็นชั้นๆ เข้าไปอย่างนี้ นี้หัดเข้าไปหากายเป็นชั้นๆ เข้าไป เข้าไปหากายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์-กายทิพย์ละเอียด กายพรหม-กายพรหมละเอียด กาย อรูปพรหม-กายอรูปพรหมละเอียด กายธรรม-กายธรรมละเอียด กายโสดา-กายโสดาละเอียด กายสกทาคา-กายสกทาคาละเอียด

กายอนาคา-กายอนาคาละเอียด กายกายอหัต-กายอหัตละเอียด
หนักขึ้นไปเป็นชั้นๆ

หากจะเข้าไปหาน้ำบ้าง กลางของกลางธาตุน้ำนั้น กลาง
ของกลาง กลางของกลาง กลางของกลาง ก็จะไปทะเล พบ
ทะเลหนักลงไป หนักลงไป หนักลงไป จะใช้น้ำสักเท่าไรก็ใช้ไม่หมด
ใช้ไม่รู้จกหมดจักสิ้น จะเอาน้ำเท่าใดก็ได้ เข้าไปกลางของกลาง
นั่นแหละ ไม่ใช่ที่อื่น นี่ต้องการน้ำต้องทำอย่างนี้

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ภัตตานุโมทนาภา”

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗

๒๔

๒ ภาค

หากต้องการบุญก็เข้าไปกลางกายนั้นแหละ กลางของกลาง กลางของกลาง กลางของกลาง ก็จะเข้าไป ซ้ายขวาหน้าหลังล่าง บนไม่ไปทั้งนั้น กลางของกลางหนักขึ้นทุกที ก็จะเข้าไปพบบุญ ทะเล บุญอยู่ในกลางกายนั้น

เจ้าของผู้ปกครองบุญนั้นมี ๒ ภาค มารปกครองภาคหนึ่ง พระปกครองภาคหนึ่ง

ถ้าภาคพระปกครอง ทำบุญทำกุศลต่างๆ พระท่านก็ส่งบุญ ส่งกุศลมาให้ เหมือนส่งกระแสไฟฟ้าให้ใช้นี้แหละ ผู้ส่งกระแส ไฟฟ้า มาให้ใช้ก็มีอยู่ ถ้าเขาไม่ส่งมาให้เรา เราก็ใช้กระแสไฟฟ้าไม่ได้ บุญ ก็เหมือนกัน พระเป็นผู้ปกครอง ดิน ฟ้า อากาศ ก็มีผู้ปกครอง เหมือนกัน

ที่บังคับเรา ให้เกิด ให้แก่ ให้เจ็บ และให้ตายอยู่เดี๋ยวนี้แหละ บังคับพวกเราให้เป็นไปตามนั้น ส่วนพวกพระบังคับไม่ให้เกิด ไม่ ให้แก่ ไม่ให้เจ็บ และไม่ให้ตาย

นี่พวกพระกับพวกมารบังคับอย่างนี้ เวลานี้พวกพระบังคับ ไม่ให้รบกัน แต่พวกมารบังคับให้รบกันหนักขึ้น

๒๕

บุญ...นำไปเกิด

ใครจะเป็นคนนำไปเกิด?

ในเมื่อกายมนุษย์แตกดับไปแล้ว กายมนุษย์ละเอียดยังเหลืออยู่อย่างเรานอนฝันไป ตายก็เหมือนกันนอนหลับฝันไป กายมนุษย์ละเอียดออกจากกายมนุษย์ไป เพราะ กายมนุษย์นี้แตกดับเสียแล้ว ดวงบุญในกายมนุษย์นี้ก็แตกดับหมด ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ก็แตกดับ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ทำลายหมดไม่มีเหลือ

แต่ว่าในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเอียดนั้นมีดวงบุญอีกดวงหนึ่ง **ดวงบุญดวงนั้นแหละจะนำไปเกิด** ในตระกูลสูงๆ มีกษัตริย์มหาศาล มีทรัพย์สมบัติบริวารนับจะประมาณไม่ได้ เศรษฐีมหาศาล พราหมณ์มหาศาล มีทรัพย์สมบัติบริวาร นับประมาณไม่ได้ คหบดีมหาศาล มีทรัพย์สมบัติบริวารนับประมาณไม่ได้ ให้เกิดในตระกูลสูงๆ อย่างเช่นนั้น

ถ้าว่าในมนุษย์โลกไม่พอรับบุญขนาดใหญ่อย่างนี้ ก็ให้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราช ชั้นดาวดึงส์ ชั้นยามา ชั้นนิมมานรดี และชั้นปรนิมมิตวสวัตตี ให้เกิดในกายทิพย์สูงขึ้นไป กายทิพย์ ในชั้นจาตุมหาราช กายทิพย์ในชั้นดาวดึงส์ กายทิพย์ในชั้นยามา

กาย ทิพย์ในชั้นดุสิต กายทิพย์ในชั้นนิมมานรดี กายทิพย์ในชั้นปรนิม-
มิตวสวัตดี ในกามภพนี้ทุกอย่างใดอย่างหนึ่ง

กายมนุษย์ละเอียดพอส่งขึ้นไปถึงกายทิพย์ กายมนุษย์
ละเอียดก็ดับเหมือนกัน ในดวงกายทิพย์ละเอียดก็ดับหมด ในดวง
กายทิพย์ละเอียดก็ใช้ไปตามหน้าที่

นี่เขาเรียกว่า **กมุทวิปากโก อจินตโย** ลักษณะที่แสดงบาป
กรรมที่บุญส่งผลให้เป็นไปเป็นชั้นๆ ยังไม่มีใครแสดงให้รู้ เพราะ
ไม่ใช่เป็นของธรรมดาสามัญทั่วไป

**พวกมีธรรมกายเขาเห็นปรากฏชัดเจนเป็นชั้นๆ เป็นกายๆ
ไปดังนี้**

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ภัตตานุโมทนาภา”

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๗

๒๖

สัคติ - ทุคติ

สภาพที่เป็นธรรมย่อมนำสัตว์ไปสู่สัคติ

และสภาพที่เป็นอธรรมย่อมนำสัตว์ไปสู่ทุคติ

สภาพที่เป็นบุญก็ย่อมนำสัตว์ไปสู่สัคติ

สภาพที่เป็นบาปก็ย่อมนำสัตว์ไปสู่ทุคติ

สภาพที่เป็นบุญ เป็นดวงใส ติดอยู่ในศูนย์กลางดวงธรรม
ที่ทำให้เป็นมนุษย์แบบเดียวกัน

ถ้าดวงบุญใหญ่โตก็นำไปสู่สวรรค์

ถ้าดวงบาปใหญ่โตกว่าก็นำไปสู่นรก

ใครจะแก้ไขอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ได้ทั้งนั้น ย่อมเป็นไปตาม
คติของตน เหมือนหญิงชายจะเป็นสามีภรรยากันใครก็แล้วแต่ จะ
ต้องตกลงใจของกันและกันเอง

ฉะนั้น การที่สัตว์จะไปสู่ทุคติ ภพถึงดูตมีอยู่ ทำความชั่วไม่
มีความดีเข้าไปจนเจือเลย แม้เพียงเท่าปลายผมปลายขน พอแตก
กายทำลายชั้นรั้ว โลกันตร์ถึงดูตเอาไป จะไปอยู่ที่อื่นใดไม่ได้ทั้งนั้น
อายตนะบาปถึงดูตไปทันที ถ้าว่าภพหย่อนลงกว่านั้นมา ก็ไปอยู่

ในอเวจี มหาตปนรก เหล่านี้ เป็นต้น

แต่พอมารเกิดในจำพวกสัตว์เดรัจฉานได้ สัตว์เดรัจฉานก็ ดึงดูดเอาไปเกิดในจำพวกสัตว์เดรัจฉาน แต่ถ้าทำความผิดไม่ถึงขนาดนั้น ก็ไปเกิดเป็นเปรต อสุรกาย ตามลำดับไป

ถ้าทำความดีด้วย กาย วาจา ใจ ไม่มีความชั่วบาปเข้ามา เจือปนเลย พอแตกกายทำลายชั้นรี์ อายตนะของมนุษย์ดึงดูด เข้าสู่ภพสัตว์ ไปติดอยู่ในกำเนิดมนุษย์

ถ้าดีมากขึ้นไปกว่านี้ ก็ไปเกิดในจำพวกเทวดา เป็นชั้นๆ สูง ขึ้น ชั้นจาตุมาหาราช ชั้นดาวดึงส์ ชั้นยามา ชั้นดุสิต ชั้นนิมมานรดี ชั้นปรนิมมิตวสวัตตี สูงขึ้นไปตามสภาพของกรรมดึงดูดกันเองว่า ตนได้กระทำความดีขนาดเท่าไร ควรอยู่ควรเกิดในที่ไหน เมื่อตรงกับอายตนะไหน อายตนะนั้นก็ดึงดูดไป

เรามีอายตนะสำหรับเหนี่ยวรั้งและดึงดูดกันทั้งนั้น เราติด อยู่ในมนุษย์นี้ไปไหนได้เมื่อไร ไปไม่ได้ทั้งนั้น อยากรจะตายก็ตายไม่ได้ บ่นไปเถอะก็ไม่ตาย แต่พอถึงกำหนด ไม่อยากตายก็ต้องตาย จะถูกบังคับบัญชาอย่างนี้ ดึงดูดอย่างนี้เสมอไป

เหตุนี้เราจึงได้แสวงหาบุญ บุญจะได้ดึงดูดไปสู่สุคติ ทุกคติ จะได้ไม่มีต่อไป

๒๗

อารมณ์

นี่ตั้งแต่กายธรรม-กายธรรมละเอียด กายโสดา-โสดา
ละเอียด กายธรรมสกทาคา-สกทาคาละเอียด กายธรรมอรหัต-
อรหัตละเอียด ๑๐ กายนี้ไปนิพพานได้ทั้งนั้น แต่ที่ไม่มีนิพพาน
เป็นอารมณ์เหมือนพระอรหัต **พระอรหัต พระอนาคามีมีนิพพาน
เป็นอารมณ์ ไม่มีอารมณ์อื่นละ**

สัตว์โลกในโลกนี้มีกามคุณเป็นอารมณ์ รูป เสียง กลิ่น รส
สัมผัส เป็นที่ชบชใจเป็นอารมณ์หมดทั้งสากลโลก ผู้หญิงก็แบบ
นั้นแหละ ผู้ชายก็แบบนี้มีอารมณ์เพราะมีกามภพ จะไม่ให้คิด
เรื่องอื่น รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส เท่านั้นเป็นอารมณ์ของมันเขี้ยว
ไม่คิดเรื่องอื่นๆ นั่นเป็นเรื่องสำคัญ

ไม่ใช่เท่านั้น เมื่อกามภพมีอารมณ์ เช่นนี้ มนุษย์ชั้นหนึ่ง
สวรรค์ ๖ ชั้นมีอารมณ์เดียวกัน

เมื่อถึงกายรูปพรหมอีก ๑๖ ชั้น พวกรูปพรหม ๑๖ ชั้นนั้นมี
ปฐมฌานเป็นอารมณ์ ทุตติยาน ตติยาน จตุตถฌานเป็นอารมณ์
ใจจดใจจ่ออยู่ภูวนั้นแหละ ไม่ไปจ่อจดที่อื่นละ

สวรรค์ ๖ ชั้น มนุษย์ชั้นหนึ่ง ไม่จด จ่อที่อื่น จดจ่ออยู่ที่

กามทั้งนั้น รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส กามตัณหา ภวตัณหา
วิภวตัณหา ใจจดอยู่นั้น ถอดไม่ออกติดแน่นเชียว

ส่วนรูปพรหมนั้นติดอยู่ที่ปฐมฉาน ทุติยฉาน ตติยฉาน
จตุตถฉาน ติดแบบเดียวกันติดยิ่งกว่าติดในกามอีกแน่นอนหนาทีเดียว

ส่วนกายอรุปรหม ๔ ชั้นเล่า ใจจ่ออยู่ที่อรุปรฉาน อากา-
ลาณัญญายตนะ วิญญานัญญายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัญญานา-
นาสัญญายตนะ ติดอยู่นั้นถอนไม่ออก นี่สุดภพทั้งหมด

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “รัตนสูตร”

๒๘

เด็กเล่นขายของ

ธรรมอันนี้เป็นของลึกลับ ถ้าว่าผู้ใดไปถึงเช้าแล้ว ผู้นั้นก็จะรู้สึกนะ ไม่ว่าผู้หญิงผู้ชาย

พุทโธเอ๊ย...เราเกิดมาตั้งแต่เล็กจนโต เป็นหนุ่มเป็นสาว ครองเหย้าครองเรือน เหมือนเด็กจริงๆ เด็กๆ เล่นขายของกันแท้ๆ เต็มที่ เต็มที่ทะเลาะกัน เพราะอายนั้นไม่พอ อายนี้นั้นไม่พอ หึงหวงกันต่างๆ นานา เหมือนเด็กๆ เล็กๆ แท้

ถ้าไปถึงพระเช้าแล้ว ก็ไอ้ฉันไม่ใช่เรื่องอย่างนี้หรือนี้ นี้ แกก็ไปเห็นอย่างนั้นเช้าเหมือนกัน แกจึงทั้งบ้านทั้งช่อง แม้ใครจะมายอมเป็นภรรยา แกก็ไม่ยอมอีกนะแหละ แกกลัวจะเล่น เรื่องเด็กกันอีก แกกลัว แกรีบมาเสีย แกกลัวจะไปเล่นเรื่องเด็กกัน อีก ยุ่งๆ เหยิงๆ กันต่างๆ นานา

ที่รบกันไปรบกันมานั้น มันก็เรื่อง เด็กๆ นะ ไม่ใช่เรื่องผู้ใหญ่ ถ้าเรื่องผู้ใหญ่ไม่รบกันดอก ดูแต่ผู้ใหญ่กับผู้นั้นซิ อยู่ด้วยกัน ไปๆ ก็ไม่เป็นไร โอบอ้อมอารีซึ่งกันและกัน ไม่ค่อยจะเป็นอันตรายนัก แต่ว่าต่างคนต่างก็เป็นผู้ใหญ่ เป็นเด็กๆ ไม่รู้เตียงสา พุดกันไม่รู้เรื่อง ฟังกันไม่รู้เรื่อง กลับเป็นเด็กๆ เสียอีก

เพราะเหตุนี้ความเป็นพระพุทธเจ้าเป็นของไต่ยาก ต้องเป็นผู้ใหญ่จริงๆ นะจึงจะเป็นพระพุทธเจ้าได้ ถ้าเป็นเด็กๆ เป็นพระพุทธเจ้าไม่ได้ ยิ่งทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่ สมัยเมื่อยังเป็นเด็กๆ

พระพุทธเจ้าไม่มีทะเลาะกันกับใคร ใจดีนักทีเดียว ไม่ข้องแหวะกับใคร

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “รัตนสูตร”

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๗

๒๙

อานิสงส์การบวช

อานิสงส์ผลของเจ้าตนผู้บวชของมารดาบิดาของผู้อุปถัมภ์
ให้บวชน่ะมากมายนัก

ท่านกล่าวว่า มารดาลูกของตัวบวช มารดาบิดาลูกของตัว
บวชในพระธรรมวินัยของพระศาสดา เป็นเจ้าภาพให้ลูกของตัว
บวชเป็นเณรในพระธรรมวินัยพระศาสดาได้อานิสงส์ ๘ กัลป์

**การให้บวชเป็นพระภิกษุได้อานิสงส์ ๑๖ กัลป์ ๘ กับ ๑๖
ประสมกันเข้าเป็น ๒๔ กัลป์** เหมือนพระที่บวชใหม่นี้เจ้าภาพก็ได้
ฝ่ายมารดาก็ได้อานิสงส์ ๒๔ กัลป์

กัลป์หนึ่งเท่าไรละ ได้เสวยสุขนะ ไม่รู้จักได้นานเท่าไร เอา
กัลป์รวมกัน กัลป์น่ะ ภูเขากว้างโยชน์ สูงโยชน์หนึ่ง ๑๐๐ ปีเทวดา
ผู้วิเศษเอาผ้าทิพย์เนื้อละเอียดมาปิดลงไปที่ยอดนั้นครั้งหนึ่ง ก็หยุดไป
พอครบ ๑๐๐ ปีแล้วมาปิดครั้งหนึ่ง เพียรปิดไปดังนี้แหละ ภูเขานั้น
สึกด้วยผ้าเทวดาปิดนั้นแหละ สึกลงมาเรียบร้อยลงมาถึงพื้นดิน
ตามเดิมไม่รู้ว่ภูเขายู่ที่ไหน เป็นพื้นดินไปแล้ว เรียบลงมาถึงขนาด
นั้น นั่นเรียกว่าได้กัลป์หนึ่ง ได้กัลป์หนึ่ง โอ..มันเหลือลือลืออย่างนี้

อีกนัยหนึ่ง สระกว้างโยชน์ ลึกโยชน์หนึ่ง สี่เหลี่ยมจัตุรัส ๑๐๐

ปีมีเทพเจ้าผู้วิเศษเอาเมล็ดพันธุ์ผักกาดมาทิ้งลงเมล็ดหนึ่ง เทวดาผู้วิเศษก็ไม่ตายเหมือนกัน ๑๐๐ ปีก็เอามาทิ้งไว้เมล็ดหนึ่ง ๑๐๐ ปีก็เอามาทิ้งไว้เมล็ดหนึ่ง จนกระทั่งเมล็ดพันธุ์ผักกาดนั้นแหละเต็มสระที่ลิกโยชน์ กว่างโยชน์นั้นนะ สีเหลี่ยมจัตุรัสนั้นแหละ

นี่มันเท่าไรกันล่ะ นับกันไม่ไหว ต้องดวงกันด้วยกำปั้นอย่างนี้ นี่บุญกุศลนะมันมากมายขนาดนี้

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “รัตนสูตร”

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗

๓๐

อติมานะ

อนติมานิ ไม่มีอติมานะ เยอหยังจงทองไม่มี ไม่มีเยอหยัง
จงทองจริงๆ **ทีเดียว** ลูกหญิงลูกชายบางคนเยอหยังจงทอง ต่อ
พ่อแม่ กระทบกระทั่งเข้าเล็กน้อยละก็ใช้จุมูกพิด หมิ่นพ่อแม่เสียแล้ว
เอาแล้ว นี่ร้ายกาจถึงขนาดนี้ นี่มันหยังจงทองอย่างนี้

ภิกษุสามเณรก็ดุจเดียวกัน ถ้าว่ากระทบกระทั่งเข้าเล็กๆ
น้อยๆ ละก็ เอาละไปละ ลีกลาเลศไปเสียบ้าง ไปเสียที่ไหนๆ
บ้าง นี่เอาเข้าแล้ว ถูกเข้าเล็กๆ น้อยๆ ละก็หัวคือกระด้าง **ครูบา
อาจารย์ เกลียदनัก พ่อแม่ก็เกลียดนัก**

ถ้าเป็นผู้ไม่หยังจงทอง เมื่อไม่หยังจงทองอย่างนี้แล้ว
เป็นที่สบายใจ อยู่กับพ่อแม่เป็นที่สบายใจ ครูบาอาจารย์ ภิกษุสาม-
เณร อุบาสก อุบาสิกา ในพระพุทธศาสนาเป็นผู้ไม่หยังจงทองแล้ว
เป็นที่สบายใจ พระพุทธศาสนาชอบใจนัก ชอบอาจหาญ ชอบ
ตักเตือน **ไม่มีอติมานะ**

ถ้ามีอติมานะเยอหยังจงทอง เป็นเช่นนั้นละก็เป็นที่ไม่
สบายใจ นี่เป็นคนฝ่ายเลว **ฝ่ายดีก็ไม่หยังจงทองเท่านั้น ไม่มี
อติมานะทีเดียว**

๓๑

คุณพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์

พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์นี้ บุคคลที่เข้าถึงแล้ว ถึงพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ ถึงพระพุทฺธเจ้าก็คือตัวธรรมกาย ถึงธรรมกายก็เหมือนถึงพระพุทฺธเจ้า ถึงธรรมกายได้ธรรมกาย ไปกับธรรมกายได้ ไปนรกสวรรค์ ไปนิพพานได้

ผู้เข้าถึงไตรสรณคมน์ ถึงพุทฺธรัตนะเช่นนี้ละก็ จะรู้จักคุณพุทฺธรัตนะว่าให้ความสุขแก่ตัวแค่ไหน บุคคลผู้ใดเข้าถึงแล้วก็ปลาบปลื้มเอิบอímเต็ม เต็ม สบายอกสบายใจ เพราะพุทฺธรัตนะบันดาลสุขให้แล้ว ส่งความสุขให้แล้ว ถึงว่าจะให้ความสุขสักเท่าไร มากน้อยเท่าไร ตามความปรารถนา สุขกายสบายใจ เรามีอายุยืนเจริญหนักเข้า มีอายุยืน ทำหนักเข้า ทำชำนานูหนักเข้า

ในพุทฺธรัตนะมีคุณอนง เวลาเจ็บก็ไม่อาดูรเดือดร้อนไปตามกาย เวลาจะตายก็นั่งยิ้มสบายอกสบายใจ เห็นแล้วว่าละจากกายนี้มันจะไปอยู่โน้น เห็นที่อยู่ มีความปรารถนา นี้คุณของพุทฺธรัตนะพรรณนาไม่ไหว นี้เรียกว่าคุณพระพุทฺธเจ้า คือธรรมกาย

คุณของพระธรรมคือ **ธรรมรัตนะ ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย** น้ํอนงอนันต์ทีเดียว เข้าอยู่ในกลางดวงนี้แล้วละก็ สุข

ก็ต้องอยู่กลางดวงนั้น จะทำอะไรต้องอยู่กลางดวง ต้องหยุดอยู่กลางดวงนั้น

ถ้าไม่มีดวงพระธรรมแล้ว พุทธรัตนะก็ไม่มีฤทธิ์เหมือนกัน
พุทธรัตนะมีฤทธิ์ ก็เพราะอาศัยดวงพระธรรมนั้น ธรรมรัตนะนั้น
นับประมาณไม่ไหวทีเดียว อนกอนันต์ทีเดียว จะทำอะไรก็ได้ทุก
สิ่งทุกประการ ไม่เหลือวิสัย ทำได้ที่เดียว เป็นชั้นๆ ขึ้นไป

สังฆรัตนะเล่า สังฆรัตนะต้องรักษาธรรมรัตนะไว้ ถ้าสังฆรัตนะไม่รักษาธรรมรัตนะไว้แล้ว พุทธรัตนะก็อยู่ไม่ได้ ธรรมรัตนะไม่มี ธรรมรัตนะไม่มีแล้ว สังฆรัตนะก็อยู่ไม่ได้ *อญฺญมญฺญสมานา* อาศัยซึ่งกันและกัน

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ขันธปริตร”

๖ มิถุนายน ๒๕๓๗

๓๒

ศรัทธา

ศรัทธา ความเชื่อ เมื่อประพาศติถูกเช่นนี้ เชื่อแนก็ได้รับความสุขแท้ๆ ไม่ต้องไปสงสัย เชื่อมั่นลงไปทีเดียว เชื่อมั่นลงไปเช่นนั้นแล้วละก็ การประพาศติปฏิบัติในพระธรรมวินัยของพระศาสดาเล่าเชื่อมั่นทีเดียว **เชื่อว่าพระพุทธรเจ้ามีจริงอยู่ พระธรรมมีจริงอยู่ พระสงฆ์มีจริงอยู่**

เราเข้ายังไม่ถึงหรือเราเข้าถึงแล้ว จักรักษาให้มันอย่าให้พ้นเพื่อนต่อไป อย่าให้มันหมอง ให้ส่องใสหนักขึ้น **ให้เข้าถึงจุดหมายปลายทางที่พระพุทธรเจ้าไปแคไหน ก็ไปให้ถึงแค่นั้น** หรือเมื่อรู้จักทางไปของพระพุทธรเจ้าพระอรหันต์แล้ว ตั้งใจให้แน่วแน่ๆ ไม่ให้คลาดเคลื่อน รักษาไว้ นั่งนอนยืนเดินให้เห็นเสมอไป ให้รู้แน่ว่าเราตายจากมนุษยชาตินี้ ต้องไปเกิดที่นี้ ที่อยู่เป็นดั่งนี้ๆ เห็นปรากฏ ผู้ที่เขาตายไปแล้วก็เห็นปรากฏ ผู้ที่เขาเกิดมาแล้วมีรูปพรรณสัณฐานเป็นอย่างไร เพราะทำสิ่งอันใด

เมื่อรู้ชัดดั่งนั้นก็ทำแต่สิ่งที่ดี ชอบดก็ทำแต่สิ่งที่ดี สิ่งที่ดีก็ไม่ต้องทำต่อไป ดั่งนี้ได้ชื่อว่าผู้ประกอบด้วยศรัทธาความเชื่อ

๓๓

สังขาร

ปุณฺณภูมิสังขาร สังขารตบแต่งให้เกิดเป็นบุญชั้นมนุษย์นี้ ใน ชมพูทวีป แสนโกฏจักรวาลอนันตจักรวาล มนุษย์มีมากน้อยเท่าไร อยู่ในปุณฺณภูมิสังขารทั้งนั้น ส่วนทิพย์ กายโอปปาติกะ กำเนิดเกิด เป็นกายทิพย์ในชั้นจาตุมหาราช ดาวดึงสา ยามา ดุสิตา นิมมานรดี ปรนิมมิตวสวัตดี สวรรค์ ๖ ชั้นนี้เรียกว่า **ปุณฺณภูมิสังขาร** สังขารอันบุญตบแต่งทั้งนั้น

รูปพรหมอีก ๑๖ ชั้น พรหมปาริสาชชา พรหมบุโรหิตา มหาพรหมมา ปริตตภา อัมปมาณาภา อาภัสสรา ปริตตสุภา อัมปมาณสุภา สุกกิดินหา อลัญญีสัตตา เวทปผลา นี้ชั้น ๑๑

ส่วน อวิหา อตปปา สุกัสสา สุกัสสี ออกนิฏฐา ทั้ง ๕ ชั้นนี้ เรียกว่าสุทธาวาส เป็นที่อยู่ของพระอริยบุคคล ชั้นพระอนาคามีผล-พระอนาคามีมรรค อยู่ในที่นี้ **รูปพรหมทั้ง ๑๖ ชั้นนี้เป็นปุณฺณภูมิสังขารทั้งนั้น**

ส่วน**อเนญจภูมิสังขาร** สังขารในอรูปรพรหม อากาสานัญจายตน วิญญานัญจายตน อากิณัจญญายตนะ เนวสัณญานา-สัณญายตนะ **ในอรูปรพรหมทั้ง ๔ นี้ ก็จัดเป็นอเนญจภูมิสังขาร** อีกเหมือนกัน ไม่ใช่ขอปุณฺณภูมิสังขาร

อปฺปญฺญาภิสังขาร ต่ำกว่ามนุษย์ลงไป เรียกว่าอปฺปญฺญาภิสังขาร เกิดเป็นเปรตบ้าง เป็นอสุรกายบ้างเป็นสัตว์นรก ๔๕๖ ขุม ลุ่มลึก ทุกข์ยากลำบากนัก **ในอภายภูมิทั้ง ๔ นี้ เรียกว่า อปฺปญฺญาภิสังขาร**

ฝ่ายสัตว์เดียรัจฉาน ก็เห็นปรากฏว่าตัวใหญ่ตัวเล็กน้อยน่าสมเพชเวทนา เปรต อสุรกาย เราไม่เห็นด้วยตา เป็นแต่เขาเขียนรูปไว้ให้ดู **มีจริง ๆ ไม่ต้องไปสงสัย** สัตว์นรก เปรต อสุรกายเหล่านี้ สัตว์เดรัจฉานเห็นปรากฏชัด นี้ได้ชื่อว่าอปฺปญฺญาภิสังขาร

อเนนฺดาภิสังขาร สังขารที่ไม่หวั่นไหว ตั้งแต่อรุณสัตรี อสังญีสัตรี ที่ชั่วคราวนะ ไม่หวั่นไหวชั่วคราวหนึ่ง นี้ดำรับตำรา ท่านยกเอาแค่นี้

แต่ว่าอเนนฺดาภิสังขาร สังขารที่ไม่หวั่นไหว สังขารที่ไม่หวั่นไหวควรจะต้องสังขารที่บุตฺตบแต่งไม่ได้ บาบตบแต่งไม่ได้ ควรจะเป็นอเนนฺดาภิสังขาร

ส่วนโลกันต์นรกก็ไปหมกหม้ออยู่ในนั้น ไปทนทุกข์เวทนาอยู่ในโลกันต์นรก นั่นจะจัดเป็นอเนนฺดาภิสังขารได้ไหมละ ก็มันยังไปเกิดมาเกิดอยู่ ถ้านิพพานก็ได้ เป็นอเนนฺดาภิสังขาร ที่ไม่หวั่นไหวด้วยโลกธรรมทั้ง ๔ ทั้ง ๔ ไม่หวั่นไหวด้วยโลกธรรมทั้ง ๔ นี้ เป็นอเนนฺดาภิสังขารได้

อเนนฺดาภิสังขารเหล่านี้ ก็มีหวั่นไหวอยู่ เคลื่อนไปมาอยู่ ดิน

ฟ้า ลม อากาศ วิญญาณธาตุล้วน ธาตุล้วนๆ ไม่เกี่ยวข้องกับอะไร
นั่นแน่ควรจะเป็นอเนนุชาภิสังขาร

แต่ว่าสังขารในที่นี้ท่านประสงค์เอาอสังขณีสัตว์ อรูปสัตว์
เป็นอเนนุชาภิสังขาร ให้รู้จักหลักอันนี้

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ติลักขณาทิวาธา”

๑ สิงหาคม ๒๔๙๗

๓๔

การให้ทาน

เป็นขราวาสครองเรือนให้หมั่นให้ทาน ให้ละสุขน้อยโดยการบริจาคทาน ที่มีสมบัติยิ่งใหญ่ไพศาลในมนุษย์โลกนี้ ถึงมีพอประมาณหรือมีเล็กน้อยก็ช่าง อุดส่าห์ละเถิด จงให้ทานให้มีความสุขในภพนี้ และภพหน้าต่อไปนับภพไม่ถ้วน ให้อุดส่าห์ให้ทาน

ทานนี้แหละเป็นข้อสำคัญนัก ท่านยืนยันตามตำรับตำราว่า มนุษย์จะได้รับความสุขในมนุษย์โลก ก็เพราะอาศัยการให้ทานกัน

ด้วยเหตุนี้พระโพธิสัตว์สร้างบารมีมาเกิดในมนุษย์โลก ก็ยอมให้ทานในเบื้องต้น ท่านเป็นผู้เก็บหอมรอมริบสนับสนุนอุปถัมภ์ ค้ำชูแก่บริวารของท่าน ไม่แพ้ฝ่ายใด ท่านก็อุปถัมภ์ค้ำชูตลอด เพราะท่านเป็นผู้มีสมบัติยิ่งใหญ่ไพศาล ท่านบริจาคทานอย่างนี้

อันการให้ทานนี้แหละ ที่จะส่งเราให้ไปถึงสุขยิ่งใหญ่ไพศาล ถ้าไม่ทำทานจะมีสุขอันยิ่งใหญ่ไพศาลไม่ได้ เพราะไม่มีผลทานส่งให้ จะถึงสุขยิ่งใหญ่ไพศาลไม่ได้

เพราะฉะนั้น ถ้าเกิดมาในมนุษย์โลก ถ้าเป็นคนจนเสียแล้ว เราจะทำความดีให้เต็มส่วนเต็มที่ ไม่ได้ เพราะว่าจะรักษาศีลก็รักษาไม่ได้ จะเจริญภาวนาก็เจริญไม่ไหว เพราะเป็นคนจนเสียแล้ว จะ

ไม่รักษาศีล เจริญภาวนา เพราะห้วงการงานต้องประกอบกิจการ
งาน การงานเหนียวรั้งไว้ ให้ไปทำการงาน **จิตที่จะทำให้อิ่งใหญ่**
ไพศาลในศีล ภาวนา ก็ทำไม่ได้

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “สุขที่ลี้ลับปรารถนาจะพึงได้”

๑๙ กันยายน ๒๔๙๗

๓๕

อาตาศิ ลัมปะชาโน สติมา

ถ้าเห็นเข้าเช่นนี้เราจะทำอย่างไร ตำรากล่าวไว้ว่าอาตาศิ เพียรให้กลั่นกล้า อาจหาญทีเดียว เพียรไม่ย่อ ไม่ท้อ ไม่ถอยทีเดียว เอาเป็นเอาตายทีเดียว เพียรกันจริง ต้องใช้ความเพียรประกอบด้วย องค์ ๔ ที่เดียว

ประกอบด้วยองค์สี่นั้นมีอะไรบ้าง เนื้อ เลือด กระดูก หนัง หนัง เนื้อ เลือดจะแห้งเหือดหมดไปไม่ว่า เหลือแต่กระดูก หนัง ช่างมัน ไม่ละละ ใจต้องจรดอยู่ที่เดียวในกาย เวทนา จิต ธรรม นั้น ไม่คลาดเคลื่อนละ จรดอยู่ในกาย จะต้องจรดอยู่ที่เดียว ไม่ไป อื่นกันละ ฝันไม่กลับกันละ ฝันกันเรื่อย แม้จะกลับมาก็เล็กน้อย ฝันไปอีก ฝันไม่เลิกกันละ ให้ชำนาญทีเดียว ฝันในฝัน นิ่งก็ฝันได้ นอนก็ฝันได้ เดินก็ฝันได้ ยืนก็ฝันได้ ซ้ำเยี้ยวก็ฝันได้ทีเดียว นี่เขา เรียกว่า อาตาศิ เพียรเร่งเร้าเข้า อย่างนี้

ลัมปะชาโนสติมา รู้อยู่เสมอ ไม่เพลอ เพลอไม่ได้ เพลอหาย เสีย ถ้าได้ใหม่ เป็นใหม่ๆ เพลอไม่ได้ เป็นหายทีเดียว เพราะฉะนั้น ต้องไม่เพลอกันทีเดียว ไม่วางธุระ ให้เอาใจใส่ ไม่เอาใจใส่ไปจรดอื่น ให้จรดอยู่ที่กาย เวทนา จิต ธรรม ในกายนั้นแหละ

๓๖ ฉลาดกว่า

**ถ้าจะทำกรรมกายเป็นละก็ มันฉลาดกว่ามนุษย์หลายสิบ
เท่าเชียวนะ**

พอเข้าถึงกายมนุษย์ละเอียด ก็ฉลาดกว่าเท่าหนึ่งแล้ว สูง
กว่าเท่าหนึ่งแล้ว

เข้าถึงกายทิพย์ ก็สองเท่าแล้ว

กายทิพย์ละเอียด ก็สามเท่าแล้ว

กายรูปพรหม สี่เท่า

กายรูปพรหมละเอียด ห้าเท่า

กายอรูปพรหม หกเท่า

กายอรูปพรหมละเอียด เจ็ดเท่า

เข้าถึงธรรมกายและกายธรรมละเอียด ๘-๙ เท่าเข้าไปแล้ว
มันมีความฉลาดกว่ากันอย่างนี้นะ

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “มหาสติปัฏฐานสูตร”

๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗

๓๗

ไฟจุ่มน้ำ

บัดนี้ ที่วัดปากน้ำนี่นะมีธรรมกาย สูงกว่าฉนวนั้นอีก โดย
นั้นสู้ไม่ได้ ไกลกว่าฉนวนั้นอีก เขามีธรรมกายกัน

ถ้ามีความกำหนดยินดีเท่าใด แพร่เข้าธรรมกายไป ความ
กำหนดยินดีทำอะไรไม่ได้เลย ล้อมันเล่นเสียก็ได้ มันทำอะไรไม่ได้
ความกำหนดยินดีทำอะไรไม่ได้

ที่เราเป็นผู้ครองเรือนนะ ความกำหนดยินดีมันบังคับ เหมือน
กับเด็กๆ ตามใจชอบมัน จะทำอะไรก็ตามชอบใจของมัน ความ
กำหนดยินดีมันบังคับ มันบังคับเช่นนี้แล้ว

เราเข้าธรรมกายเสีย ไม่ออกจากธรรมกาย ความกำหนด
ยินดีที่มันบังคับนั้นหายเว้าไปแล้ว เหมือนไฟจุ่มน้ำ

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “พุทธโอวาท”

๒๔ ตุลาคม ๒๔๙๗

๓๘

อวิชชาเป็นเหตุเป็นปัจจัย

อวิชชาเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร **อวิชชา ปจฺจยา สงฺขารา**
 ดังนั้นเป็นต้น **อวิชชา ความรู้ไม่จริง** มันก็กระวนกระวายนิ่งอยู่ไม่ได้
 ความรณหาความรู้จริงนั้นแหละ มันก็เกิดเป็นสังขารขึ้น รู้ดีรู้
 ชั่ว รู้ไม่ดีไม่ชั่ว เข้าไปว่า อวิชชา ปจฺจยา สงฺขารา

อวิชชา ปจฺจยา สงฺขารา **อวิชชา** เป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร

สังขาร เป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาน **ความรู้** เมื่อมีความรู้
 ขึ้นแล้ว

วิญญาน เป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป มันก็ไปยึดเอานามรูป
 เข้า

นามรูป เป็นปัจจัยให้เกิดสฬายตนะ มีนามรูปแล้วก็มี
 อายตนะเข้าประกอบ

สฬายตนะ เป็นปัจจัยให้เกิดผัสสะ เมื่อมีอายตนะเข้าแล้ว
 ก็รับผัสสะ

ผัสสะ เป็นปัจจัยให้เกิดเวทนา

เวทนา เป็นปัจจัยให้เกิดตัณหา **ความอยากได้** ตัณรน
 กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา

ตัณหา มีขึ้นแล้วเป็นปัจจัยให้เกิดอุปาทาน ความยึดถือ
อุปาทาน มีขึ้นแล้วเป็นปัจจัยให้เกิดภพ ก็ยึดถือภพต่อไป
กามภพ รูปภพ อรูปภพ เกิดด้วยอันธ์หระ เกิดจาก
สังเสทหะ โอบปาดิกะ เกิดด้วยชลาพหะ

สังเสทหะ เห่งอโคล

อันธ์หะ เกิดเป็นพองไซ

ชลาพหะ เกิดด้วยน้ำ พวกมณุษย์

โอบปาดิกะลอยขึ้นบังเกิดอย่างพวกเทวดา สัตว์นรก นี้
โอบปาดิกะ

นี้ที่เกดขึ้นได้เช่นนี้ก็เพราะอวิชชานั่นเอง ไม่ใช่อื่น ถ้า
อวิชชาไม่มีแล้วเกดไม่ได้

อวิชชานะเป็นเหตุด้วย แล้วเป็นปัจจัยด้วย

นี้เราทำนทั้งหลายเป็นหญิงเป็นชาย เกดมาได้แบบนี้

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ธรรมทั้งหลายเกดแต่เหตุ”

๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๗

๓๙

ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีลเป็นเหตุ มีสมาธิเป็นอานิสงส์

สมาธิเป็นต้นเหตุ มีปัญญาเป็นอานิสงส์

ปัญญาเป็นต้นเหตุ อบรมจิตให้หลุดพ้นจากอาสวะทั้งหลาย

ในข้อนั้นท่านทั้งหลายพึงกระทำโดยความไม่ประมาทเกิดประเสริฐนักร์ ที่เกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา สมเด็จพระบรมศาสดาทรงวางตำรับตำราไว้ เป็นแบบแผนแน่นอนหนา ทรงเทศนาโปรดเวไนยสรรพสัตว์อยู่ ๔๕ พรรษา

เมื่อรวบรวมธรรมวินัย ไตรปิฎกของพระบรมศาสดาแล้ว ก็คงเป็น ๓ คือวินัยปิฎก สุตตันตปิฎก ปรมัตถปิฎก เรื่องนี้พระเถรานุเถระ มีพระมหาอริยักัสสปะเป็นประธาน ได้สังคายนาร้อยกรองทรงพระธรรมวินัย เป็นหลักฐาน เรียกว่า **พระวินัย พระสูตร พระปรมัตถ์**

พระวินัย จัดเป็นศีล ศีลมากมักเป็น อปริยัตตปาริสุทธิศีล ศีลของพระภิกษุไม่มีที่สุดทีเดียว ศีลของอุบาสกอุบาสิกา มี ๕ มี ๘ สามเณรมี ๑๐ ตามหน้าที่

ส่วน**พระสูตร** ก็ตรัสเทศนามากอีกเหมือนกัน เรียกว่า **สุดตันตปิฎก** ยกเป็นสุดตันตปิฎกนั้น ถึง ๒๑,๐๐๐ พระธรรมชั้นดี ถ้าจะสรุปเข้าแล้ว ถ้าจะสรุปรวบรวมเข้าก็เป็นสมาธิ สมาธิจัดเป็นภูมิไปมาก มีมากอีกเหมือนกัน

พระปรมัตถปิฎก ๔๒,๐๐๐ พระธรรมชั้นดี ถ้าย่นย่อลงเป็นสั้นๆ แล้วก็คือปัญญา ปัญญาก็แยกออกมากอีกเหมือนกัน

เพราะฉะนั้น **ศีล สมาธิ ปัญญา** นี้แหละ เป็นหลักประธานของพระพุทธศาสนา ผู้ปฏิบัติควรศึกษาเสียให้รู้ศีลชัด รู้ศีลแล้ว ให้รู้จักสมาธิชัด ให้รู้จักปัญญาเสียให้ชัด

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “การแสดงศีล (สีลุตเทส)”

๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

๕๐

เนमितกนาม

คำว่า **พทุโธ** เป็นเนमितกนามเกิดขึ้นจากพุทธรัตตะ

คำว่า **ธมฺโม** เป็นเนमितกนามเกิดขึ้นจากธรรมรัตตะ

คำว่า **สงฺโฆ** นั้นเป็น เนमितกนามเกิดขึ้นจากสังฆรัตตะ เป็นต้น ยืนยันให้เห็นของจริงเข้า เห็นความเกิด เหตุให้เกิดความดับ เหตุให้ดับเข้าจริง เห็นจริงเข้า เป็นเนमितกนามเกิดขึ้นกับพุทธรัตตะว่า พทุโธ

ธรรมรัตตะ นั่นเอง **ธรรมรัตตะดวงนั้นแหละ เมื่อสัตว์เข้าไปถึงแล้ว ทรงผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว** ถึงได้เป็นเนमितกนามเกิดขึ้นว่า ธมฺโม แล้วทรงจัดผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว

สังฆรัตตะ รักษาธรรมรัตตะนั้นไว้ไม่หายไป ให้อยู่ในดวงธรรมรัตตะนั้น ปฏิบัติในดวงธรรมรัตตะนั้นไม่ให้สูญหายไป ธรรมรัตตะนั้น เป็นบ้านเป็นเรือนให้อยู่ที่เดียว ที่อยู่ของสังฆรัตตะที่เดียว ทั้งไม่ได้ ห่างไม่ได้ มีที่อยู่ เมื่อรักษาธรรมรัตตะไว้ได้เช่นนั้น จึงได้เกิดเป็นเนमितกนามยืนยันว่า สงฺโฆ

๔๑

ธรรมที่สั่งสมดีแล้ว...นำสุขมาให้

ธรรมอันบุคคลสั่งสมดีแล้ว นำความสุขมาให้

ผู้ประพฤติบริสุทธิกายวาจาและบริสุทธิใจ บริสุทธิเจตนา จนกระทั่งใจผ่องใส นิ่งก็เป็นสุข นอนก็เป็นสุข ยืน เที้ยว เป็นสุข ทั้งนั้น ไม่มีทุกข์อันหนึ่งอันใดมาแผ้วพาน เพราะเหตุว่าในเรื่องทุจริต ไม่มี มีแต่สุจริตฝ่ายเดียว นี่แค่นี้ชั้นหนึ่ง เพราะว่าธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม

สูงขึ้นไปกว่านี้ผู้ที่ได้บรรลุเป็นโคตรภูบุคคล มีธรรมกาย ใจ ก็อยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรม อย่างนี้สูงขึ้นไป ธรรมก็ย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรมไว้ เป็นโคตรภู เป็นโสดาทั้งหยาบ ทั้งละเอียด เป็นสกทาคาทั้งหยาบทั้งละเอียด เป็นอนาคาทั้งหยาบ ทั้งละเอียด เป็นอรหัตต์ทั้งหยาบทั้งละเอียด

พวกนี้หมดทุกข์ มีสุขฝ่ายเดียว ทุกข์มีน้อยนัก ไปถึงพระอรหัตต์หมดทุกข์ ไม่มีทุกข์เลย มีสุขฝ่ายเดียว เรียกว่า **เอกกันตะ เป็นบรมสุขฝ่ายเดียว เข้าวิราคะต-วิราคะธรรมทีเดียว**

อย่างนี้แหละได้ชื่อว่าธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม ผู้มีธรรมกายนั้นแหละ ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม หรือยังไม่ถึง

ธรรมกาย มีบริสุทธิ์กาย วาจาใจ จะให้เข้าถึงธรรมกายให้ได้ ก็ได้
ชื่อว่าผู้รักษาธรรมเหมือนกัน

ธรรมนั้นแหละย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรมเหมือนกัน

ธรรมนั้นแหละนำความสุขมาให้

**ธรรมที่สั่งสมมา ดีแล้ว ปฏิบัติดีแล้ว ปฏิบัติแล้ว ก็นำความ
สุขมาให้**

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ปกิณกะ”

๘๒

ทาสทาน สหายทาน สามีทาน

ให้ทานจริงๆ เช่นนี้ละ ไม่ใช่พอดีพอร้ายนะ ถ้าให้ทานให้ได้ทุกสิ่งทุกอย่าง แต่ของชอบใจไม่ให้เก็บเสีย ซ่อนเสีย ของไม่ดีที่ไม่เสมอใจให้เสีย ให้อย่างนี้มันเลือกให้ **ให้ของไม่ดีเป็นทาน เป็นทาสทาน** จัดว่ายังเข้าไม่ถึงสหายทาน เป็นทาสทานแท้ๆ เพราะเลือกให้ หากว่ามีมะม่วงสัก ๓ ใบ ตั้งขึ้นก็จะให้ใบเล็กเท่านั้นแหละ เอ้า..มะม่วง ๓ ใบ เท่าๆ กัน ก็จะทำให้ใบที่ไม่ชอบใจนั้นแหละ เอ้า มะม่วง ๓ ใบ เสมอกัน ก็จะทำให้เลือกเอาอีกแหละ ลูกที่ไม่ชอบจึงให้ลูกที่ชอบไม่ให้ หรือมันใกล้จะสุกแล้วไม่ให้ ให้อ่อนๆ ไปอย่างนี้ อย่างนี้เป็นทาสทาน ไม่ใช่สหายทาน

ถ้าให้สหายทานจริงแล้ว ก็**ตัวบริโภคใช้สอยอย่างไร ให้อย่างนั้น เป็นสหายทาน** ถ้าว่า**สามีทาน**ละก็เลือกหวักระเด็นให้ เลือกให้ของที่ไม่ดีกว่านั้นต่อไป

ถ้าเลือกหวักระเด็นให้เช่นนี้ละก็ เป็น**สามีทาน** **ลักษณะพระโพธิสัตว์เจ้าให้ทานนะ ให้สามีทานนะ ให้สหายทานทีเดียว** ทาสทานไม่ให้ นี่เราสามัญสัตว์ชอบให้แต่ของที่ไม่วะณีต ไม่เป็นที่ชอบใจ ของที่ชอบเนื้อเจริญใจละก็ให้ มันเป็นทาสทานไป เสมอที่ตนใช้สอย มันก็เป็นสหายทานไป

๔๓

ขรราวาสธรรม

ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมนั้นเป็นไฉน? เมื่อเป็นขรราวาส เขาเรียกว่า ขรราวาสธรรม **ปฏิบัติธรรมของตนให้แน่นอนอย่าให้คลาดเคลื่อน เรียกว่า ธมฺมานุสฺสมปฺปฏิปนฺโน**

เริ่มต้นทีเดียว ต้องปฏิบัติอยู่ในกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ ทอดทั้งอกุศลกรรมทั้ง ๑๐ ประการเสีย ละอกุศลกรรมบถทั้ง ๑๐ ประการเสีย ประกอบกุศลกรรมบถทั้ง ๑๐ ประการ ให้เกิดมีกาย **บริสุทฺธิ** ๓ เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ เว้นขาดจากการลักทรัพย์สมบัติของผู้อื่น เว้นขาดจากการประพฤติดีในกามทั้งหลาย ๓ ละ

เว้นจากวจีกรรม เว้นจากการพูดปด ไม่จริง หลอกลวง ต่างๆ เว้นจากกล่าวคำส่อเสียดให้เขาแตกร้างจากกัน ให้สมัครสมานอยู่ให้มึกับตน เว้นจากกล่าวคำหยาบช้าทารุณ คำชาติ คำตระกูล เว้นจากกล่าวคำเหลวไหล ปราศจากประโยชน์ หาหลักฐานไม่ได้ ไม่มีเหตุผล กล่าวเลอะเทอะๆ อย่างนี้ นี้เรียกว่า **วจีกรรมบริสุทฺธิ**

แล้วเว้นจากโลภ อยากได้ของเขา เว้นจากโกรธ ประทุษร้ายเขา เว้นจากเห็นผิดจากคลองธรรม ได้ชื่อว่า **ใจบริสุทฺธิ**

กายบริสุทฺธิ ๓ วาจาบริสุทฺธิ ๔ ใจบริสุทฺธิ ๓ รวมเป็น บริสุทฺธิ ๑๐ คือ กาย ๓ วจี ๔ ใจ ๓ รวมเข้าเป็น ๑๐ นี้เรียกว่า กุศลกรรม

๑๐ ประการ

ตัวเองบริสุทธิ์ ดั่งนี้แล้ว ตั้งใจให้แน่วแน่ เรียกว่าธรรมา-
นุธรรมปฏิบัติ ชวนบุคคลผู้อื่นให้บริสุทธิ์เหมือนกับตนเอง บริสุทธิ์ ๑๐
อย่าง

ชักชวนบุคคลผู้อื่นให้บริสุทธิ์ ๑๐ อย่างเหมือนกันบ้าง
ชักชวนบุคคลผู้อื่นอีก ๑๐ เป็น ๒๐ ละ

ยินดีพวกรับรู้ทั้งกาย วาจา ใจ เช่นนั้น อีก ๑๐ นั้นแหละ
เป็น ๓๐

สรรเสริญพวกรับรู้ทั้งกาย วาจา ใจ เช่นนั้นเป็น ๔๐

นี่เขาเรียกว่า กุศลกรรมบถวิภาค แยกออกจาก ๑๐ ไปเป็น
๒๐-๓๐-๔๐ ให้แน่นอน อย่าให้คลาดเคลื่อนเชียว

นี่เขาเรียกว่า ฆราวาสธรรม **ธรรมของฆราวาส** ให้แน่นอน
อย่างนั้นะ หญิงก็เป็นหญิงที่ดี ชายก็เป็นชายที่ดี ถ้าปกครองเรือน
ละก็เป็นตัวอย่างได้ที่เดียว ลูกเกิดมาข้างหลัง พ่อแม่ประพฤติได้
ดั่งนี้ เป็นตัวอย่างอันดีของลูกหญิงลูกชาย ได้ชื่อว่าให้สมบัติแก่
ลูกจริงๆ ประพฤติตัวให้เป็นตัวอย่าง แก่ลูกหญิงลูกชายจริงๆ

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ภัตตานุโมทนาถา”

๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๗

๕๕

วาจาคักดีลิตี

ถ้าหากดวงใจไฟเพราะเสียในชาตินี้ ชาติต่อๆ ไปวาจาของ
ตนคักดีลิตี จะพูดอะไรสำเร็จกิจหมดทุกอย่าง

ถ้าใช้วาจาหยาบก็เท่ากับวาจาจอบตัวเอง ในชาตินี้ก็
วาจาหมดอำนาจหมดลิตี ไม่มีอำนาจอะไร พูดไปก็เท่ากับไม่ได้
พูด พูดอะไรเป็นไม่สำเร็จ

เพราะวาจาของตน ไม่ได้บำเพ็ญกุศลทางวาจาไว้ ถ้า
บำเพ็ญกุศลทางวาจาไว้แล้ว กล่าววาจาใด วาจาคักดีลิตี วาจา
คักดีลิตี นี้ไม่ได้เป็นของพอดิพอร้าย

เรื่องวาจาคักดีลิตีนี้ เมื่อครั้งสมเด็จพระบรมศาสดาสเฎ็จ
ดับขันธปรินิพพานแล้ว กษัตริย์ทั้งหกพระนคร เจ็ดพระนคร แปด
พระนคร ทั้งหกพระนครเกิดประหารซึ่งกันและกัน จะรบกันยกใหญ่
เมื่อครั้งแย่งพระบรมธาตุกันในครั้งนั้น ไม่มีใครสามารถมีวาจา
คักดีลิตีจะเปลื้องความในครั้งนั้นได้

มีพราหมณ์ผู้หนึ่ง ท่านโชนพราหมณ์ เข้าไปมีวาจาคักดี-
ลิตีขึ้นในที่นั้น ห้ามพุทธกิจในการแย่งพระบรมธาตุในครั้งนั้น
สำเร็จได้ นั้นเพราะอาศัยอะไร เพราะอาศัยวาจาของท่านพราหมณ์
อันคักดีลิตี วาจาคักดีลิตีนั้นแหละ

ท่านได้สร้างวาจาไพเราะของท่านไว้ ถ้ากษัตริย์ผู้ใดคือว่า ผู้ใดได้ฟังเข้าแล้วจะอ่อนน้อมตามวาจาของท่าน เป็นเช่นนี้เพราะ สร้างวาจาที่ดีของท่านไว้ สร้างวาจาที่ไพเราะอ่อนหวานไว้

ถ้าใครต้องการวาจาคำดีดีสิทธิ์เช่นนี้ ต้องพยายามห้ามวาจา ทุจริตเสีย ให้มีวาจาสุจริตอยู่รำไป เมื่อกล่าวขึ้นแล้ว เป็นประโยชน์แก่ตนบ้าง ประโยชน์แก่คนอื่นบ้าง เป็นประโยชน์ทั้งตน บุคคลอื่นได้ วาจาไม่เป็นประโยชน์แล้วเสียเวลา พวกที่พูดวาจา พล่อยๆ เอาเรื่องเอาราวไม่ได้ วาจาเหลวไหลชนิดนี้ ชำวาจาของตัวเอง ทำลายความศักดิ์สิทธิ์ของตัวเอง ไม่มีใครทำให้

พวกเราต้องอุทิศสัจใจวาจาของตน ให้เป็นวาจาที่ไพเราะ อ่อนหวานอยู่รำไป นี่เป็นประโยชน์แก่ตนด้วย เป็นประโยชน์แก่ บุคคลอื่นด้วย เป็นทั้งประโยชน์แก่กันและกัน

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “สังคหวัตถุ ”

๒๔ ธันวาคม ๒๔๙๗

๘๕

วาจาไพเราะของพ่อแม่

การพูด ไม่ใช่วาจาอันนั้นอันนี้ละนะ ด่าก็ได้ ก็เป็นวาจาไพเราะเหมือนกัน จะด่าไม่ให้ชั่ว ให้ทำดีเสีย

พ่อแม่ด่าลูก ก็ไม่ทำให้ชั่วอย่างนี้แหละ นั่นแหละเป็นวาจาไพเราะของพ่อแม่ ที่ลูกได้ฟังเลยเลิกความชั่ว นั่นแหละเป็นวาจาไพเราะของพ่อแม่ ที่พ่อแม่ได้ทำเข้าแล้ว ลูกได้ฟัง ก็กลับตัวเป็นประพฤดีดีต่อไป

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “สังคหวัตถุ ”

๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๗

๘๖

เกิดดับ

เห็นเป็นอนิจจังนะเห็นอย่างไร? เห็นตั้งแต่กายมนุษย์เกิด กายมนุษย์เกิดไม่อยู่ที่ เกิดเรื่อยๆ เกิดริบๆ เหมือนไฟจุดอยู่ มีไส้ มีน้ำมัน มีตะเกียงจุด มันก็ลุกโพลง เราเข้าใจว่าไฟดวงนั้นเป็นอย่างนั้นแหละ

ไอ้กายมนุษย์มันก็เป็นอย่างนั้นแหละ แต่ตาธรรมกาย ไม่เห็นอย่างนั้น เห็นไฟเก่าหมดไป ไฟใหม่เดินเรื่อยขึ้นมา ไฟเก่าหมดไป ไฟใหม่เดินเรื่อยขึ้นมา แล้วก็เอามือคลำดู ช่างบนก็รู้ ร้อน วูบๆ ๆ ไป อ้อ...ไฟใหม่เกิดเรื่อย

กายมนุษย์นี้ก็เช่นเดียวกัน ไอ้เก่าตายไป ไอ้ใหม่เกิดเรื่อย หนูนไม่ได้หยุดเหมือนไฟ เหมือนดวงไฟอย่างนั้นแหละ ไม่ขาดสาย มันเกิดหมุนอย่างนั้น นั่นเห็นขนาดนั้น

เห็นเกิดเห็นตายเรื่อย เกิดแล้วก็ตายไป เกิดแล้วก็ตายไป ไม่มีหยุดละ เหมือนกันหมดทั้งสากลโลก เห็นทีเดียวว่ามีแต่เกิดกับดับ

ยภิกขุจิ สมุทฺยํ ธมฺมํ สพฺพนฺตํ นิโรธธมฺมํ

สิ่งทั้งปวงมีความเกิดเป็นธรรมดา ย่อมมีความเกิดเสมอ

สิ่งทั้งปวงมีเกิดเสมอ มีความดับเสมอ มีเกิดกับดับ ๒
อย่างเท่านั้น หมดทั้งสากลโลก เห็นด้วยตาธรรมกาย รู้ด้วยญาณ
ธรรมกายจริงๆ อย่างนี้

นี้ทำวิปัสสนาเห็นจริงเห็นแจ้งอย่างนี้

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร”

๑ มกราคม ๒๕๕๔

๔๗

วัยวุฒิ ชาติวุฒิ คุณวุฒิ

ท่านผู้มีอายุมากมีอายุ ๘๐-๙๐ อายุตั้งร้อย อายุมากเช่นนี้ เรียกว่า **วัยวุฒิ เจริญโดยวัย** ถึงอย่างไรก็ต้องได้รับการอภัยจากผู้ที่มีอายุน้อยกว่าเสมอ

ทางพุทธศาสนานั้นถือกันนัก ภิกษุผู้มีอายุมาก ตั้งแต่ ๓ พรรษาขึ้นไป ถือเป็นวัยวุฒิทีเดียว ล่วงล้ำกันไม่ได้ ผิดพระวินัย หลายข้อหลายกระทงทีเดียว

ฝ่ายอุบาสก อุบาสิกาเช่นเดียวกันต้องประพฤติเช่นนั้น เหมือนกัน ตั้งอยู่ในความเคารพเช่นนั้นเหมือนกัน

ถ้าว่าไม่ตั้งอยู่เช่นนั้น ตักกันเป็นคนเสียหาย หญิงก็ดีเป็นคนเสียหาย ชายก็ดีเป็นคนเสียหาย ก้าวกายผู้ใหญ่ไม่ได้ ส่วนที่หนึ่งนี้ เรียกว่าวัยวุฒิ ต้องเคารพผู้มีอายุมากกว่า

ชาติวุฒิ เกิดในตระกูลสูง ในตระกูลกษัตริย์ ตระกูลเศรษฐี ตระกูลคหบดี ตระกูลมหาศาล มีทาสมีบริวาร นั้นเรียกว่าชาติวุฒิ ชาติสูงกว่า ชาติต่ำกว่า ชาติที่ขายดอกไม้ ชาติที่ทำงานเทศขะมุลฝอย ทำงานต่ำกว่านั้น เรียกว่าชาติต่ำกว่า ดังนี้ เป็นต้น

ต่ำก็ต่ำเป็นลำดับ สูงก็สูงเป็นลำดับ ให้เคารพซึ่งกันและกัน
กันดังนั้น นั้นเรียกว่าชาติวุฒิ

คุณวุฒิเล่าเคารพโดยธรรม ถึงจะเป็นเด็กเกิดใหม่ในวันนั้น
หรือรู้จักเพียงสา หรือไม่รู้จักเพียงสักก็ตามเถอะ **แต่ว่ามีคุณธรรม**
ที่มั่นคง เรียกว่า คุณวุฒิ

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “อนุโมทนาคาถา”

๔ มกราคม ๒๕๕๘

๘๘

อานูกาพ

อานูกาพพระพุทธานั่นอเนกอนันต์

พระเทวทัตประทุษร้ายพระพุทธรเจ้า ช่มเหงพระพุทธรเจ้า จนกระทั่งแยกย้ายพระสงฆ์เป็นสังฆเภท เหตุกรรมอันลามกของพระเทวทัตเกิดเจ็บไข้ขึ้น จะมาเฝ้าพระพุทธรเจ้า

พระพุทธรเจ้าทรงรับสั่งว่า ไม่เห็นเราผู้ตถาคตหรอก มากี่ไหวไม่ถึง เต็มที่อยู่แล้ว ใกล้จะเห็นอยู่แล้ว พอใกล้จะเห็นเท่านั้นด้วยพุทธานูกาพที่รับสั่งไว้ ไม่เห็นเราตถาคต นั่นแหละพุทธานูกาพที่รับสั่งไว้นั้นแหละ แผ่นดินแยก สืบพระเทวทัตไปเข้าอเวจี ไม่ได้เห็นพระพุทธรเจ้าอีก นี่พุทธานูกาพเป็นอย่างนี้

ธรรมานูกาพนะเป็นอย่างไร

นี่แหละที่เราเป็นอยู่ทุกวันๆ เป็นหญิงก็ดี เป็นชายก็ดี ที่อยู่อย่างเป็นสุขนี้ นี่แหละเรียกว่า ธรรมานูกาพ นี่แหละธรรมานูกาพ

ส่วนที่เป็นอยู่เป็นทุกข์ พวกอธรรม อยู่เป็นเปรต เป็นอสุรกาย เป็นสัตว์ต่างๆ เหล่านี้เป็นธรรมานูกาพ ที่เป็นมุนษย์อยู่ นี้ เป็นเทวดาอยู่ นี้ เป็นพรหมอยู่ นี้ เป็นอรูปพรหมอยู่ นี้ เป็นอยู่ได้ ไม่แตกไม่สลายไป นั่นแหละธรรมานูกาพละ

สังฆานุภาพนะเป็นอย่างไร

สังฆานุภาพนะอันภาพของพระสงฆ์ พระพุทธศาสนาที่ รุ่งเรืองดำรงอยู่ได้จนกระทั่งเราได้ ยินได้ฟัง ได้บวชเป็นภิกษุ สามเณรอยู่บัดนี้ ที่ทรงมาได้จนกระทั่งถึง บัดนี้นั้น ใครจะทรงเอา มาได้ ใครจะทรงเอาพระพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้ามาได้ นอก จากสังฆานุภาพนะ ไม่ได้สังฆานุภาพทรงเอาไว้ รักษาเอาไว้ไม่มี

สังฆานุภาพนั้นเรียกว่าจิต มันจะอคติอวดดีไปก็ไม่ได้ หาก ทายก อุบาสก อุบาสิกาเลิกให้ทานเสียหายหมด สังฆานุภาพดับอีก เหมือนกัน

**สังฆานุภาพอยู่ด้วยทายกอุบาสกอุบาสิกา ทานของท่าน
ทายก อุบาสกอุบาสิกา ท่านเลี้ยงดูไว้**

นี้แหละสังฆานุภาพยังได้ปรากฏอยู่ทุกวันนี้

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ภัตตานุโมทนาคาถา”

๑๖ มกราคม ๒๕๙๔

๘๙

เห็นชั้น ๕

เหตุนี้พระองค์ทรงเห็นแล้วว่า ชั้นทั้ง ๕ เป็นภาวะสำคัญ และหนักด้วย ใครปล่อยวางชั้น ๕ หรือละไม่ได้ ผู้นั้นต้อง เวียนว่ายตายเกิด

ผู้ใดปล่อยได้ ผู้นั้นนับวันจะหมดชาติหมดภพ จะมี นิพพานเป็นที่ไปในเรื่องหน้า

ที่เทศนานี้ล้วนสอนให้ถอดชั้น ๕ ออกเป็นชั้นๆ ไป แต่ ว่าจะถอดชั้น ๕ จะถอดอย่างไร มันเหมือนมะขามสด เนื้อกับเปลือก มันติดกัน ไม่หลุด ไม่กรอกจากกัน ไม่ล่อนจากกัน ถอดไม่ได้ เรายังไม่เห็นชั้น ๕ ต่อเมื่อใดถอดชั้น ๕ เราจะเห็นชั้น ๕ เห็นรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

นี่เรารู้เห็นด้วยตามนุษย์ รูปเราเห็นได้ เวทนาเราก็เห็นได้ หน้าตาแจ่มขึ้นดี เราก็รู้ว่าสุข เรื่องสัญญา สังขาร วิญญาณ เราก็ไม่เห็น เราจะต้องเห็นทั้ง ๕ อย่างจึงจะละได้วางได้ ถ้าไม่เห็น ชั้น ๕ อย่าง ละวางไม่ได้

ถ้าอยากเห็นชั้น ๕ เราต้องถอดกายออกเป็นชั้นๆ ต้อง ถอดกายทิพย์ออกจากกายมนุษย์ วิธีจะถอดชั้น ๕ ไม่ใช่เป็นของง่าย

เป็นของยาก หมิ่นยากแสนยากที่เดียว

แต่วิธีเขามิที่วัดปากน้ำ วิธีเข้ากาย วิธีเข้ากายถอดชั้น ๕ คือ
ทำจิตใจให้หยุดให้หนึ่งที่กำลังเดิม ถอดชั้น ๕ ออกไปแล้วจึงเห็นชั้น

ถอดชั้น ๕ ของมนุษย์ ออกจากชั้น ๕ ของทิพย์

ถอดชั้น ๕ ของทิพย์ออกจากชั้น ๕ ของรูปพรหม

ถอดชั้น ๕ ของรูปพรหม ออกจากชั้น ๕ ของอรุปรหม

ถอดชั้น ๕ ของอรุปรหมออกจากธรรมกาย

เหมือนถอดเสื้อกางเกงอย่างนั้น แต่ว่าต้องถอดเป็น ถ้าถอด
ไม่เป็น ก็ถอดไม่ได้

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ภารสุตตถา”

๕๐

พญามารเขาสอน

รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ของกายมนุษย์ ถอด
ออกจากกายทิพย์นั้น

รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ของกายทิพย์ถอด
ออกจากกายรูปพรหมนั้น

รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ของกายรูปพรหม
ถอดออกจากอรุปรหมนั้น

รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ของกายอรุปรหม
ถอดออกจากธรรมกาย ออกเป็น ๒๐ ชั้นนี้ ตัวคนเดียวถอดออกเป็น
๒๐ ชั้นนี้

**พญามารเขาสอนให้ถอด ถอดกายอย่างนี้ เป็นพวกของข้า
ถ้าไม่ถอดกายไม่ยอม**

พระพุทธเจ้าก็สอนพวกพุทธบริษัทถอดกายอย่างนี้ แล้วก็เข้า
นิพพานไป ถอดกายเหลือแต่กายธรรมอย่างนี้แหละ พญามารมัน
ยอม เรียกว่า **นิพพานถอดกาย** อย่างชนิดนี้ให้เห็นชัด อย่างนี้เป็น
วิธีถอดกาย เรียกว่า **เข้านิพพานถอดกาย** แต่นิพพานไม่ถอดกายยัง
มีอีก

หากว่าเอาวิธีไม่ถอดกายมาเทศน์ในเวลานี้ ถูกนัตถุยา เหตุนั้นต้องสอนวิธีถอดกายเสียก่อน วิชานี้เป็นวิชาของพญามาร สอนให้ภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ถอดกายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหมออกเสีย กายธรรมก็ไม่มี

**แม้จะพจญกับพญามารก็สู้ไม่ได้ ที่เอานางธรรณีบีบน้ำท่วม
มารจมน้ำ มันทำเล่นๆ ทำหลอกเล่น**

ที่จริงที่แท้แล้วแท้มัน

ที่แท้ทีเดียวต้องนิพพานไม่ถอดกาย

แต่ว่ามันยอมกันเข้ามามากแล้ว ต้องแสดงวิธีถอดกายไป
ปลางๆ ก่อน

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “การสวดตถกถา”

๕๑

เข้ากลางถูก...เป็นลูกพระตถาคต

**กลางอยู่ตรงไหน? จะเข้าอย่างไร? กลางก็อยู่ตรงกลาง
ของกลางมนุษย์** อยู่ศูนย์กลางแค่ราวสะดือ พระตถาคตเข้าไป ถึง
ในนั้น และเข้าถึงทั้งตัวทางนั้น การเข้าถึงจะต้องเข้าถึงทั้งตัว จะ
แบ่งเอาอะไรไปถึงนั้นไม่ได้ ต้องถึงทั้งองค์พระธรรมกาย

แล้วจะเข้าไปอย่างไร ธรรมกายโตเท่าไหน หน้าตักกว้าง
๒๐ วา เกตุดอกบัวตูม ธรรมกายโตถึงเท่านั้น จะเข้าไปอยู่อย่างไร
ก็พระตถาคตเจ้าเข้าไปเดินจงกรมในเมล็ดพันธุ์ผักกาดได้ เมล็ด
พันธุ์ผักกาดก็ไม่โตขึ้น พระตถาคตเจ้าก็ไม่เล็กลง แต่ว่าเข้าไปเดิน
จงกรมอยู่ในเมล็ดพันธุ์ผักกาดได้

ภิกษุรูปหนึ่งคิดว่า พระพุทธเจ้ากายพระองค์มิใช่เล็กอย่าง
เมล็ดพันธุ์ผักกาด เมล็ดพันธุ์ผักกาดก็ไม่ได้โตขึ้น พระองค์เข้าไป
ในที่แคบอย่างนั้น ทำไมเข้าไปได้? ไม่ได้แน่นอน! ภิกษุรูปนั้นมีความ
สงสัย

พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงรับสั่งให้ภิกษุรูปนั้น เอากระจกส่อง
หน้าไปตีมหาเจดีย์ใหญ่ เมื่อถึงแล้วให้เอากระจกเล็กนั้นส่องตีมหา
เจดีย์นั้น เจดีย์ก็ไปปรากฏเงาในกระจกทั้งองค์ กระจกก็ไม่โตขึ้น
เจดีย์ก็ไม่เล็กลง

ภิกษุ^๕นั้นเห็นเข้าก็หมดความสงสัยว่า อ้อ! เป็นพุทธวิสัย
อย่างนี้

**จึงที่ว่าพระตถาคตเข้าถึงเฉพาะซึ่งกลาง เข้าไปหมดทั้ง
พระธรรมกาย พระธรรมกายเข้าไป เข้าไปถึงกลาง ขึ้นต้นจากกาย
มนุษย์ เมื่อเข้าไปถึงกลาง เมื่อพระธรรมกายเข้าไปในกลาง
ธรรมกายเข้าทางไหน?**

ตรงนี้ลำบาก ถ้าว่าไม่เห็นปรากฏลูกก็เข้าไม่ถูก ฟังก็ไม่รู้ เป็น
ของแปลกประหลาด เข้าตรงระหว่างตรงกลาง เข้าตรงไหนล่ะ

**เข้าด้วยวิธีหยุด ธรรมกายของพระองค์ก็หยุด หยุดในหยุด
ธรรมกายหยุด หยุดในหยุด ธรรมกายหยุด หยุดในหยุด หยุดใน
หยุดๆ ธรรมกายก็ดับหายเข้าไปหาละเอียดยิ่งหนักเข้าไปทุกที**

ไม่ไป ไม่มา ไม่นอก ไม่นใน เหล่านี้เรียกว่า “เข้าถึงกลาง”

เพราะฉะนั้นเข้ากันไม่ถูก พวกนักปฏิบัติเข้ากลางไม่ถูก เป็น
ลูกพระตถาคตไม่ได้

ถ้าเข้ากลางถูกจึงเป็นลูกพระตถาคตได้

**เหตุฉะนั้นวิธีเข้ากลางจึงสำคัญนัก เมื่อเข้ากลางถูกก็เป็น
ลูกพระตถาคตทีเดียว**

๕๒

ญาณ - วิญญาณ

ใจของธรรมกายเป็นอย่างไร ?

ใจของธรรมกายมีอย่างเดียวกัน เห็น จำ คิด รู้ ๕ อย่าง
เป็นใจ มีเห็น มีจำ มีคิด มีรู้

รู้นั้นก็ตรงกับดวงวิญญาณ

อ้ายคิดนั้นก็ตรงกับดวงจิต

อ้ายจำนั้นก็ตรงกับดวงใจ

อ้ายเห็นนั้นก็ตรงกับดวงกาย

เห็น จำ คิด รู้ หยุดเป็นจุดเดียวกัน

ก็มีความรู้ นี้มันผิดกันตรงไหน มันเห็นเหมือนกัน จำเหมือน
กัน คิดเหมือนกัน รู้เหมือนกัน

ผิดกันตรงนี้...

พอถึงธรรมกายแล้ว ดวงเห็นขยายส่วนออกไป หน้าตัก
ธรรมกายโตเท่าไหน ดวงเห็นขยายออกไปวัดผ่าเส้นศูนย์กลางเท่านั้น
กลมรอบตัว

เมื่อดวงเห็นแผ่ออกไปเท่าใดแล้ว ดวงจำ ดวงคิด ดวงรู้ ก็แผ่ออกไปเท่ากัน ดวงใจออกไปเท่าใด ดวงคิดก็แผ่ออกไปเท่ากัน ดวงคิดแผ่ออกไปเท่าใด ดวงรู้ที่เรียกว่า ดวงวิญญาณ ตรงกับดวงวิญญาณของมนุษย์ก็แผ่ออกไป เท่าหน้าตักกรรมกาย กลมรอบตัวสี่ชั้นซ้อนกันอยู่ ชั้นนอกคือดวงเห็น ชั้นในเข้าไปคือดวงจำ ชั้นในเข้าไปคือดวงคิด ชั้นในเข้าไปคือดวงรู้ รู้นั้นต้องรู้ตรงนั้นแหละ

เมื่อขยายส่วนเท่านั้นละก็ เขาเรียกว่า “ญาณ”

ถ้ายังไม่ขยายส่วนละก็ เขาเรียกว่า “ดวงวิญญาณ”

ถ้าขยายส่วนออกไปรูปนั้นละก็เรียกว่าญาณ ตั้งแต่มีกรรมกายก็มีญาณทีเดียว

นี้ญาณกับดวงวิญญาณผิดกันดังนี้ ไม่ใช่อย่างเดียวกัน ไม่ใช่อันเดียวกัน คนละอันทีเดียว

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “โอวาท”

๑๔ ตุลาคม ๒๕๙๘

๕๓

สวดคาถา

พบพระพุทธศาสนา ไม่เข้าถึงพระรัตนตรัยอายนักร อาย
นักร อายนักรด้วยประการเป็นไฉน?

อายโดยอาการว่า มาพบพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาคือ
อะไร? คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าสอนว่าอะไร?

สอนทำใจให้สงบระงับ สอนให้ทำใจหยุดนิ่ง

ชั่วด้วยกาย วาจา ใจ ไม่ให้ทำชั่วทีเดียว

ทำแต่ดีด้วยกาย วาจา ใจ

ทำใจให้ใส

ใสหนักเข้า ใสหนักเข้าก็เข้าถึงพระรัตนตรัย เข้าถึงพุทธ-
รัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ

ถ้าไม่เข้าถึงพุทธรัตนะ ก็ไม่รู้จักพระพุทธศาสนา

ไม่เข้าถึงธรรมรัตนะ ก็ไม่รู้จักพระธรรมในพระพุทธศาสนา

ไม่เข้าถึงพระสังฆรัตนะก็
ไม่รู้จักพระสงฆ์ในพระพุทธ
ศาสนา

ไม่รู้จักจริงๆ รู้จักแต่ชื่อ ไม่รู้จัก ไม่เห็น ไม่ได้ ไม่เข้า ไม่ถึง ก็ได้ชื่อว่าไม่รู้จัก ไม่รู้จักก็ได้ชื่อว่าไม่ได้ลัทธิศาสนา

ถ้าไม่เข้าถึงพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ก็ไม่ได้ลัทธิศาสนาละ นี่เป็นตัวศาสนาสำคัญทีเดียว

ลัทธิรสนะเป็นไฉน?

ก็ไม่รู้จักศาสนาอะซี ก็ศาสนาตัวพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ รสชาติเป็นยังไง พวกเข้าถึงตามดูก็ได้ เข้าถึงพุทธรัตนะแล้วรสชาติเป็นยังไง

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “หิริโอตตปปะ”

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๙

๕๔

BUSSC ๘

อฏฺฐจฺจนฺตโก มคฺโค สมนฺมาทิกฺกุจฺจ สมนฺมาสงฺกมฺโป สมนฺมาวาจา
สมนฺมากมฺมนฺโต สมนฺมาอาชีโว สมนฺมาวายาโม สมนฺมาสติ สมนฺมาสมาธิ

บอกทางที่เดียว ข้อปฏิบัติเป็นกลาง ไม่เข้าไปใกล้ที่สุดทั้ง ๒
อย่างนั้น นั้นเห็นชอบ ดำริชอบ กล่าวชอบ วาจาชอบ การงานชอบ
เลี้ยงชีพชอบ เพียรชอบ สติชอบ ตั้งจิตชอบ **ประกอบด้วยมรรค ๘
ประการ ก็คือศีล สมาธิ และปัญญานั้นแหละ** แต่ว่ายากสัมมาทิกฺกุจฺจ
สัมมาสังกัปปไปขึ้นหน้าไว้ก่อน นี่แหละที่พระตถาคตตรัสรู้ด้วย
ปัญญาอันชอบ

สัมมาทิกฺกุจฺจ ความเห็นชอบ เห็นสังขารทั้ง ๔ ทุกข์
เหตุเกิดทุกข์ ความดับทุกข์ และข้อปฏิบัติถึงความดับทุกข์

สัมมาสังกัปป ความดำริชอบ ดำริจะออกจากกาม
ดำริในความไม่พยาบาท ดำริในความไม่เบียดเบียน นี่เป็น
สัมมาสังกัปป

สัมมาวาจา กล่าววาจาชอบ เว้นจากวจีทุจริต วาจาชอบ
คือเว้นจากวจีทุจริต สัมมาวาจา เว้นจากวจีทุจริต ทั้ง ๔ อย่าง
เรียกว่า สัมมาวาจา

สัมมากัมมันโต ทำการงานชอบ เว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม ทั้ง ๓ อย่างนี้เรียกว่า การงานชอบ

สัมมาอาชีโว เลี้ยงชีวิตชอบ มิจฉาอาชีโว ชีวิต กบปเตติ มิจฉาอาชีวนปหาย ละมิจฉาชีพเสีย สัมมาอาชีโว ชีวิต กบปเตติ สำเร็จเป็นอยู่ ในการเลี้ยงชีพชอบ เลี้ยงชีพดีเสมอทุกวัน ที่จะบริโภคอะไรเข้าไป ของบริสุทธิ์หรือไม่บริสุทธิ์?

ถ้าบริสุทธิ์ก็บริโภค ไป ไม่บริสุทธิ์ก็ไม่บริโภคทีเดียว กลับจะเป็นพิษเป็นภัย ไปเป็นร้ายในร่างกายเรา เมื่อของไม่บริสุทธิ์บริโภคเข้าไป มันก็ไปเป็นเนื้อเป็น เลือดอยู่ข้างในไปเป็นเชื้ออยู่ แก้มไม่ตก แก้มลำบากนัก ของไม่บริสุทธิ์ ก็ไม่บริโภคทีเดียว บริโภคแต่ของบริสุทธิ์นี้เรียกว่า สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพในการที่ชอบ ไม่หลอกลวงเขาเลี้ยงชีวิต

สัมมาวาจาโม เพียรชอบ เพียรในที่ ๔ สถาน

สัมมาสติ สติชอบ ระลึกในมหาสติปัญญา ๔

สัมมาสมาธิ ตั้งใจชอบ ตั้งใจในปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน ในรูปฌาน อรูปฌานทั้ง ๘ อย่าง อย่างไม่อย่างหนึ่งก็เป็นสัมมาสมาธิทั้งนั้น

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ทริโอดตปปะ”

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙

๕๕

คนมีปัญญา

คนมีปัญญาจะเป็นคนชั้นสูงชั้นใหญ่เพียงเท่าใดก็ได้ ถ้า
รู้จักทานการให้ ถ้ารู้จักทาน การให้จะเป็นคนสูงคนใหญ่เพียงเท่าใด
ก็เป็นได้ อุตส่าห์ให้ อุตส่าห์บำรุงไป อุตส่าห์หล่อเลี้ยงไป

ถ้าคนไม่มีสติปัญญาหล่อเลี้ยงไม่เท่าไรนัก ให้เขาเป็นอยู่
เขาไป ถ้าคนโง่ต้องหนักหน่อยหนึ่ง

นี้แหละ การให้นี้เรียกว่าเป็นประเพณีของคนมีปัญญา
ไม่ใช่เป็นประเพณีของคนโง่

คนมีปัญญาอยู่ในสถานที่ใด หญิงก็ดีชายก็ดี เป็นใหญ่ใน
ที่นั้น เพราะทานการให้สงเคราะห์ อนุเคราะห์เขาอยู่เสมอไป ใหญ่
ในที่นั้น ไม่ต้องสงสัยคนมีปัญญา

ถ้าคนโง่ อยู่ในที่ไหนจม มีดอยู่ในที่นั้น ไม่ให้ใคร มีอะไร
ให้ไม่ได้ กลัวจะหมด กลัวจะสิ้น กลัวจะเปลืองไป ให้เป็นหมดเป็น
สิ้นเป็นเปลืองไป ให้ไม่ได้ ให้ไปเล็กน้อย กลัวจะหมดจะสิ้นเปลือง
ไปเสียแล้ว

หนักเข้าต้องอยู่คนเดียว อยู่คนเดียวเจ็บไข้ได้ป่วย ไม่มี
ใครไปเยี่ยมไปเยียนเลย เพราะอะไร? ไม่มีอามิสเครื่องล่อเลย ไม่

มีอาหารรางวัลอะไรสักชนิดหนึ่ง เขาไม่เยี่ยม **นี่คนโง่เป็นอย่างนี้ ฆ่า
ตัวเองทั้งเป็น**

**คนฉลาดเลี้ยงตัวเอง สร้างตัวเองทั้งเป็น ส่งเสริมตัวเอง
ทั้งเป็น นี่คนฉลาด**

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ทานานุโมทนาภา (จากหลัง)”

๓ เมษายน ๒๕๕๙

๕๖

ขันตี

ขันตี ปรหม์ ตโป ตีติกขา นี่แหละจำไว้เถอะ หนึงจำไว้เถอะ ชายก็จำไว้เถอะ พระพุทธเจ้าให้นิพพานไว้ชั้ดๆ ทีเดียว ให้นิพพานไว้ชั้ดๆ ทีเดียว หนึงจะไปนิพพาน ก็ตั้งอยู่ในความอดทน ชาย จะไปนิพพาน ก็ตั้งอยู่ในความอดทน

ถ้าไม่อดทนไปนิพพานไม่ได้ ต้องอดทนกันจริงๆ เห็นด้วย ตาก็สักแต่ว่าเห็น ได้ยินด้วยหูก็สักแต่ว่าได้ยิน ได้กลิ่นด้วยจมูกก็สักแต่ว่าได้กลิ่น ได้รสด้วยลิ้นก็สักแต่ว่าได้รส ได้สัมผัสด้วยกายก็สักแต่ว่าสัมผัส ได้รู้แจ้งทางใจก็สักแต่รู้ จะไปเอาเป็นชั้นเป็นอันใช้ไม่ได้ ก็สักแต่ว่าไปเท่านั้นแหละ มันจะเป็นอย่างไรก็ช่างมัน

ก่อนที่เราจะเกิดมา รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณณ์ มันก็มีอยู่ กำลังจะเกิดมาปรากฏอยู่ในบัดนี้ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณณ์เหล่านี้มันก็มีอยู่แล้ว เราจะตายไปเสีย รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณณ์เหล่านี้มันก็มีอยู่แล้ว เราจะไปเป็นเจ้าของมันไม่ได้หรอก มันไม่ใช่ของใคร มัน เป็นของกลางๆ

ถ้าเราจะไปเป็นเจ้าของของกลาง มันจะเป็นอย่างไร? เรา จะต้องตระหนกละซิ ไฉนเห็นสติวิกาลไป

เราไปในทะเล นั่งเรือใบ เรือกล หรือเรือกลไฟใหญ่ก็ตาม พอไปถึงทะเลก็ตืออกดีใจ หัวเราะร่าเริง นี่ของข้าๆ ไม่ใช่ของใคร ของข้าแท้ๆ ใครจะมายุ่งไม่ได้ ทะเลของข้า ไม่นะ? มันจะถือทะเลเอาเข้าแล้ว เป็นของๆ มัน เราจะว่าไงล่ะ...

อีกคนหนึ่งไม่เช่นนั้น เข้าไปในป่าใหญ่ๆ มันก็ยื่นหัวเราะร่าเริงว่าไอ้ป่านี้ของข้าๆ เอาละซิกๆ จะว่ายังไงมัน ไอ้ที่นี่คนยังงไม่ ว่า หากว่าหญิงเป็นยังงไม่ว่า หากว่าชายเป็นยังงไม่ว่า สติมันถึงได้วิกาลไปแล้วละเจ้านั้นแน่ **เราจะหาว่ามันบ้าเข้านั้น**

เพราะทะเลเป็นของใคร มันก็เป็นของกลาง ใครจะเอามันได้ ป่าก็เป็นของกลาง ใครจะเอามันได้

มันไปเดินในอากาศ ไปพบอากาศว่างๆ โอ้ๆ อากาศว่างๆ เดินไปบนอากาศ นี่อากาศของข้าของกู ใครจะมายุ่งไม่ได้ มันก็ถือของมันมันคงทีเดียว เราก็จะเอาอีกแล้ว ไอ้ที่นี่ไม่ได้การละโว้ย จะต้องระวังกระโจนเครื่องบินระรอก นี่เราจะต้องตกใจอย่างนี้

นี่ฉันใด เรามาถือเอารูปเป็นของๆ เรา เป็นอย่างไรบ้าง เอาไอ้รูปนี้ของข้าของข้าล่ะ เราจะเป็นยังงบ้างนึกดูซิ รูปของข้ารูปใครล่ะ? รูปสามีภรรยา รูปบุตรเด็กดา รูปถ้วยโถโอชาม มันอย่างนี้แหละ นี่ของข้า เออ..อ้ายนี่มันจะเป็นยังงล่ะ ใจคอมันจะเป็นยังงแล้วหรือ เราจะถามใจคอเป็นอย่างไรแล้วนี่ เพราะไม่รู้จักของกลาง ไปถือว่าของข้าไปเสียหมด

นี่ไปยึดถือเอาอย่างนี้ ยึดถืออย่างนี้ผิดหรือถูก

ผิด...ผิดจากขั้นดี ผิดจากความอดทน ขั้นดีไม่ใช่ประสงค์
อย่างนั้น **ขั้นดี อดทนจริงๆ อดทนและอดใจด้วย**

ยินดีในรูป เสียง รักใคร่ในรูปเสียง ให้ใจขาด ยินดีก็ยินดี
ไป รักก็รักไป **อดทน เฉย ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้เสีย ทำเป็นไม่เอาใจใส่
เสียอย่างนั้นแหละ**

รูปก็อดทนเสีย เสียงก็อดทนเสีย ยินดีในกลิ่นก็อดทนเสีย
ยินดีในรูป ก็อดทนเสีย ยินดีในสัมผัสก็อดทนเสีย ไม่ยุ่งกับมันหรือ
ยินดีอารมณ์ที่เกิดกับใจก็ไม่ยุ่ง

**วางใจเป็นกลาง หยุต เฉย ยิ้มแฉ่งเขี้ยวอย่างนี้ อย่างนี้
คนมีปัญญา อย่างนี้คนเห็นถูก อย่างนี้คนทำถูก อย่างนี้คนมีขั้นดี
อดทน**

นี่แหละอดทนอย่างนี้แหละใช้ได้

อดทนอย่างนี้แหละไม่ไปไหนล่ะ

ไปนิพพานตรงทีเดียว

ถ้าอดทนได้อย่างนี้ไปนิพพานทีเดียว

๕๗

บังคับสมบัติ

เราผู้ตถาคต คือ ธรรมกาย

ธรรมกายนั่นเองเป็นตัวตถาคต เจ้า ผู้ได้ธรรมกายก็รู้ด้วย
กันทั้งนั้นว่า อ้อ...ที่เราเข้าถึงธรรมกายแล้วนี้เป็นรัตนสูงสุด รัตนะ
ในพื้นที่มนุษย์ หรือรัตนะในสวรรค์ ๖ ชั้น หรือรัตนะในพรหมทั้ง
๑๖ ชั้น หรือรัตนะในอรุปรหมทั้ง ๔ ชั้น รัตนะเหล่านั้นที่เป็น
สวิญญูณกรัตนะก็ดี อวิญญูณณกรัตนะ ก็ดี สู้พระตถาคตเจ้า
ไม่ได้

**บัดนี้เราได้เป็นธรรมกายแล้ว เราได้สมบัติยิ่งใหญ่ สมบัติ
อื่นสู้ไม่ได้ เข้าถึงธรรมกายแล้วบังคับสมบัติเหล่านั้นได้ สมบัติ
เหล่านั้นอยู่ในอำนาจ จะต้องการเมื่อไร ก็เอาได้ ไม่ต้องเดือดร้อน
อันหนึ่งอันใด**

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “รัตนสูตร”

๒๖ เมษายน ๒๕๔๗

๕๘

เหมือนเสาเขื่อน

ใจของพระแน่นในธรรมทีให้ เป็นพระพุทธรูปเจ้าอย่างนี้ แต่ ว่าปุถุชนก็ไม่แน่นหนาขนาดนั้น พระโสดาก็ติดอยู่ข้างแล้ว พระ สกทาคาแน่นอยู่หน่อย พระอนาคาแน่นขึ้น **พอถึงพระอรหันต์แน่น จริงทีเดียว เหมือนเสาเขื่อนทีเดียว เหมือนภูเขาทีเดียว** ไม่ เขยื้อนตามไปทางใดละ แน่นขนาดนั้น นั่นแหละมีที่พึ่ง ท่านได้ที่ ตั้งของใจ ที่ปักของใจ ที่ติดของใจ ไม่ไหวไม่เขยื้อนไปตามใครละ

โลกธรรมทั้ง ๘ จะมาระดม พระองค์ให้ใจพระองค์เขยื้อน ไม่ได้ ตายตัวทีเดียว ตั้งอยู่ในพรหมวิหาร ฝ่ายเดียว

เมตตา รัก ใคร่ปรารถนาจะให้ เป็นสุข

กรุณา ความสงสารคิดจะช่วยให้พ้นทุกข์

มุทิตา พลอยยินดีในเมื่อผู้อื่นเขาได้ดี

อุเบกขา วางเฉย เมื่อ แก้อะไรอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ก็เฉย หรือถ้าแก้ไขได้ ก็แก้ไป แก้ไขไม่ได้ ก็เฉยเสีย อุเบกขา ไม่สมน้ำหน้า ไม่โอ้อวดริษยาอย่างหนึ่งอย่างใดเลย

นี่หน้าที่ของพระพุทธรูปเจ้าเป็นอย่างนี้ เพราะเหตุนี้พระพุทธรูปเจ้าท่านเป็นผู้เคารพพระสัตถธรรม

๕๙

อริยมรรค ๘

ดวงศีล คืออะไร ?

ดวงศีล คือสัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว
อริยมรรค ๓ องค์นั้นเรียกว่าดวงศีล

ดวงสมาธิ คือสัมมาวาจาโม สัมมาสติ สัมมาสมาธิ
อริยมรรคอีก ๓ องค์

ดวงปัญญา คือสัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ เป็น ๘ องค์ใน
อริยมรรคนั้นทั้งสิ้นอยู่ในนั้นทั้งสิ้น จึงได้เข้าถึงธรรมกายนี้ได้ ถึง
พุทธรัตตะ ธรรมรัตตะ สังขรัตตะแท้ ๆ

จากพระธรรมเทศนาเรื่อง “ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร”

๑ มกราคม ๒๕๔๘

๖๐

บุญบารมี

บุญที่เกิดจากการบริจาคทานนั้น เมื่อบริจาคบ่อยครั้งเข้า รวมกันได้ขนาดโตวัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ประมาณ ๑ คืบ หรือขนาดเท่าดวงจันทร์ แล้วดวงบุญนั้นจะกลั่นตัวเองเป็นบารมี ที่เรียกว่า **ทานบารมี** ได้ดวงทานบารมีราวๆ วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ นิ้ว

เมื่อดวงทานบารมีนี้มีมากขึ้น จนวัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ ๑ คืบ หรือขนาดเท่าดวงจันทร์แล้ว ก็จะกลั่นตัวเองเป็นบารมีที่สูงกว่านั้น คือเรียกว่า**ทานอุปบารมี** ได้ดวงทานอุปบารมีราวๆ วัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ ๑ นิ้ว และดวงทานอุปบารมีนี้ เมื่อมีมากขึ้นจนวัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ ๑ คืบ หรือขนาดเท่าดวงจันทร์แล้ว ก็จะกลั่นตัวเองเป็นบารมีที่สูงสุด คือ**ทานปรมัตถบารมี** ได้ดวงทานปรมัตถบารมีราวๆ ๑ นิ้ว

ส่วนบุญที่เกิดจากการรักษาศีล การออกจากกาม ความมีปัญญา ความเพียร ความอดทน ความสัตย์จริง ความตั้งใจมั่น ความเมตตา ความมีอุเบกขาเหล่านี้ เมื่อบุญแต่ละอย่างๆ มีจำนวนมากขึ้นได้ขนาดที่จักกลั่นตัวเองแบบทานที่กล่าวแล้ว ก็จักกลั่นตัวเองเป็นบารมี อุปบารมี และปรมัตถบารมีตามลำดับ **บุญและบารมีทั้ง ๓ ระดับ** จึงเป็นเหตุผลแก่กันดังนี้

ต่อเมื่อโรบุญเหล่านี้ขยายส่วนกลั่นตัวเองเป็นบารมี อุปบารมี และปรมัตถบารมี ได้เต็มจำนวน วัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ ๑ คืบ เสมอกันหมดแล้ว สำหรับผู้ที่ปรารถนาเพียงนิพพาน โดยการเป็นพระอรียสาวกองค์ใดองค์หนึ่ง บารมีเพียงนี้ก็จะทำให้บรรลุความเป็นปกติสาวกได้

ส่วนผู้ที่ปรารถนาจะสร้างบารมี เป็น**พระอสีติมหาสาวก** และ**พระพุทธเจ้า**เหล่านี้ ก็ต้องสร้างบารมีแต่ละบารมีให้มีส่วนโดกว่าจำพวกแรกนี้ขึ้นไปเป็นลำดับ **บารมีนี้อยู่ในศูนย์กลางของดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทุกกาย**

ในดวงทานบารมี ก็มีดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ประกอบด้วยเหล่านี้เป็นสมบัติ ประกอบดวงทานบารมีเป็นกสิณ ๑๐ เติณสมบัติในกสิณ

ในเมื่อดวงทานบารมีประกอบไปแล้วเช่นนี้ ดวงอื่นๆ คือศีล บารมี เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี วิริยบารมี ชันติบารมี สัจจบารมี อธิษฐานบารมี เมตตาบารมี และอุเบกขาบารมี

บารมีเหล่านี้ต่างก็มีดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะเช่นเดียวกัน เราก็ต้องประกอบเป็นสมบัติและกสิณ ๑๐ เติณสมบัติในกสิณ ไปทีละบารมีจนครบ ๑๐ ทศ

ส่วนพวกอุปบารมีและปรมัตถบารมี ก็ทำเช่นเดียวกันทุกบารมี ทำตลอดทุกกาย จนสุดหยาบสุดละเอียด